

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร

A Study on Arowana Marketing System in Bangkok

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

ปพ.

พ.ศ. 2549

๙๘๘๒ก

คทพญ.....

เลขทะเบียน.....

วันเดือนปี.....

96406

3 JUN 2009

2549

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง
การศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร
A Study on Arowana Marketing System in Bangkok

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

.....
(อาจารย์ ดร.กนก เลิศพานิช)

กรรมการปัญหาพิเศษ

.....
(อาจารย์ ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ)

หัวหน้าภาควิชา

.....
(ผศ.สุชมาภรณ์ ชันศรี)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร
(A Study on Arowana Marketing System in Bangkok)

โดย : นางสาวสุวิมล จีระทรงศรี

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(ดร. กนก เลิศพานิช)

13 / มีนาคม / 2549

การศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจร้านค้า บริษัทนำเข้า ที่มีหลักเกณฑ์ คือ เป็นผู้จัดจำหน่ายปลาอะโรวาน่าที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการ และหน่วยงานรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ปลาอะโรวาน่าที่เป็นที่ต้องการของตลาดในกรุงเทพมหานครมากที่สุด คือ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองมาเลย์ และอะโรวาน่าอินโดนีเซีย ตามลำดับ โดยขึ้นอยู่กับกระแสนิยม 3 ประการ ได้แก่ ปลามงคล ปลาช่วยเสริมบารมี และความสวยงามของตัวปลา แต่ประเทศไทยไม่สามารถเพาะพันธุ์ จึงต้องมีการนำเข้าในประเทศ โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการเป็นผู้นำเข้ามาค้าเอง แต่มีบางรายที่รับซื้อจากบริษัทนำเข้าแล้วขายไปยังผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วไป โดยระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าแตกต่างจากสวยงามทั่วไป ซึ่งวิธีการตลาดจะไม่ผ่านเกษตรกรรายย่อยและเกษตรกรรายใหญ่

ปัญหาและอุปสรรคของระบบตลาดปลาอะโรวาน่า พบว่า การไม่สามารถเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าได้ เนื่องจากไม่มีนักลงทุนเข้ามาทำธุรกิจทางด้านนี้ รวมทั้งความต้องการของผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วไปต้องการปลาอะโรวาน่าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเท่านั้น จึงเป็นผลให้ต้องมีการนำเข้าปลาอะโรวาน่ามาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยจึงเสียดุลการค้าให้กับต่างประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งปลาอะโรวาน่าเป็นปลาที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การนำเข้ามาค้าจึงต้องผ่านขั้นตอนที่ยุ่งยาก ทำให้มีผู้ประกอบการธุรกิจบางรายลักลอบนำเข้าปลาอะโรวาน่ามาค้าในประเทศไทย จึงส่งผลต่อจำนวนประชากรปลาอะโรวาน่าในธรรมชาติ และผิดต่อกฎหมายไซเตสด้วย

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนากาการเกษตร) ซึ่งกว่าจะเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ได้นี้ ต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มากมาย ทั้งนี้เพราะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ข้าพเจ้าจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ คือ ดร.กนก เลิศพานิช ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ กรรมการปัญหาพิเศษ และขอขอบคุณแหล่งข้อมูลต่างๆ ท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา รวมทั้งให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี

ข้าพเจ้าหวังว่าปัญหาพิเศษฉบับนี้ คงเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ได้พบเห็นและผู้ที่มีสนใจในเรื่องนี้ได้ไม่มากนัก ความดีใดๆ ที่บังเกิดขึ้นก็ขอมอบแด่บุคคลดั่งที่ได้กล่าวข้างต้น แต่หากมีข้อผิดพลาดประการใดข้าพเจ้าขอรับไว้และกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ ด้วย

สุวิมล จีระทรงศรี

มีนาคม 2549

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
ชนิดและสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่า	4
ความนิยมปลาอะโรวาน่า	14
ระบบตลาดของปลาอะโรวาน่า	15
ธุรกิจการนำเข้าปลาอะโรวาน่า	19
การอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่า	21
แนวโน้มการตลาด	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	26
ระยะเวลาที่ทำการวิจัย	27
งบประมาณที่ใช้ในงานวิจัย	27
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	28
ข้อมูลพื้นฐานของผู้จำหน่ายปลาอะโรวาน่า	28
ความต้องการทางการตลาด	31
ระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่า	37
ผลของอนุสัญญาไซเตส	55
แนวโน้มทางการตลาด	58

	หน้า
วิจารณ์ผลการวิจัย	59
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการวิจัย	62
ปัญหาและอุปสรรคในระบบตลาดปลาอะโรวาน่า	63
ข้อเสนอแนะ	64
เอกสารอ้างอิง	65
ภาคผนวก	67

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่า	13
2. ราคาปลาอะโรวาน่า	45
3. ระยะเวลาในการดำเนินการขั้นต่างๆ	67
4. ผู้ประกอบการธุรกิจปลาอะโรวาน่า	70
5. หน่วยงานรัฐ	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ปลาอะโรวาน่าทองมาเลเซีย	7
2. ปลาอะโรวาน่าแดง	8
3. ปลาอะโรวาน่าทองอินโดนีเซีย	8
4. ปลาอะโรวาน่าเงิน	9
5. ปลาอะโรวาน่าดำ	9
6. ปลาอะราไพม่า	10
7. ปลาอะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย	11
8. ปลาอะโรวาน่าออสเตรเลีย	11
9. ปลาอะโรวาน่าอัฟริกา	12
10. ปลาอะโรวาน่าเซียม	12
11. วิถีการตลาดปลาสวยงามของประเทศไทย	17
12. คุณนทียา เลี้ยงสกุล	29
13. คุณคชาชาญ เกศแก้ว	29
14. คุณตี๋ แซ่อึ้ง	30
15. คุณวิรัชติ นวลยง	31
16. ปลาอะโรวาน่าทองอินโดนีเซียที่มีเกล็ด 5 ชั้น	32
17. ปลาอะโรวาน่าเมื่อเกล็ดกระทบแสง	35
18. ภาพกลุ่มคนที่เลือกซื้อสินค้าภายในร้าน M-fish	36
19. บ่อเพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่า	38
20. วิถีการตลาดปลาอะโรวาน่าในประเทศไทย	42
21. เครื่องมือตรวจสอบการนำเข้า	46
22. การตรวจสอบสินค้า	47
23. โบ สป.11	48
24. ขั้นตอนการนำเข้าปลาอะโรวาน่า	50
25. หนังสืออนุญาตประกอบอาชีพค้าสัตว์น้ำ	52
26. คุณชิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์	54

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของปัญหา

ปลาสวยงามหรือปลาที่เลี้ยงกันอยู่ในตู้ปลา นับเป็นสัตว์เลี้ยงที่นิยมในประเทศไทยอย่างกว้างขวาง เนื่องจากการเลี้ยงง่าย ไม่สร้างความยุ่งยาก ปลามีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงเหมือนในต่างประเทศ ทั้งนี้ก็เพราะสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างดี

ในบรรดาปลาสวยงามที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในขณะนี้คือ "ปลาอะโรวาน่า" ทั้งๆที่ปลาชนิดนี้มีราคาแพงแต่ยังอยู่ในความนิยมของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วโลก เนื่องจากเป็นปลาที่เลี้ยงไม่ยาก แต่ผู้เลี้ยงต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของปลาชนิดนี้ โดยปลาชนิดนี้มีสัญชาตญาณของสัตว์ป่าจึงทำให้มีนิสัยที่ดุร้าย แต่เสน่ห์ของปลาอะโรวาน่าอยู่ที่สีสันที่พัฒนาขึ้นตามอายุของปลา สีสันการแหวกว่ายที่พลิ้วไหว อีกส่วนหนึ่งอาจมาจากความเชื่อของคนจีน และคนไทยเชื้อสายจีน เช่น เรื่องของชื่อ "ปลามังกร" ที่ใช้เรียก ปลาอะโรวาน่า โดยมังกรในความเชื่อของคนจีน แทนสัญลักษณ์ของความยิ่งใหญ่ สิ่งไม่ดีย่อมเกรงกลัว ทำให้เกิดโชคลาภ ความสำเร็จ บารมี และด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ปลาอะโรวาน่าได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลายาวนานหลายสิบปีมาแล้ว (เฉลิมวงศ์ เจริญสุข, 2546) อย่างไรก็ตามปลาอะโรวาน่าเป็นปลาโบราณที่หลงเหลืออยู่ไม่กี่แห่งบนโลกนี้ และแพร่ขยายพันธุ์ได้ไม่มากนัก ทำให้อยู่ในสถานะใกล้จะสูญพันธุ์ในธรรมชาติ แต่ด้วยวิทยาการที่เจริญก้าวหน้าการอุปการะเลี้ยงเห็นถึงความสำคัญและผลกำไรทางด้านธุรกิจปลาสวยงาม จึงทำให้หลายๆประเทศทำการเพาะขยายพันธุ์ปลาอะโรวาน่าขึ้นรวมทั้งประเทศไทย แต่สามารถเพาะขยายพันธุ์ในเชิงการค้าได้เพียงสายพันธุ์เดียวเท่านั้นคือ ปลาอะโรวาน่าเงิน จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลี้ยงปลาสวยงามในบ้านเราได้ อย่างเพียงพอ การนำเข้าปลาอะโรวาน่าจึงพบเห็นได้บ่อยครั้งในปัจจุบันและส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากปลาชนิดนี้มีราคาแพง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่า สำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดการนำเข้าปลาอะโรวาน่า เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้สนใจทั่วไปได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดการขาดดุลการค้าที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่า

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระบบตลาดของปลาอะโรวาน่า
2. ผลของการศึกษาใช้เป็นข้อมูลสำหรับ หน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการลดการนำเข้าปลาอะโรวาน่า

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาในแหล่งธุรกิจทางการตลาดของปลาอะโรวาน่าใน กรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของการซื้อขายปลาอะโรวาน่าที่ใหญ่ที่สุดในระบบตลาดของประเทศไทย ซึ่งมีตั้งแต่บริษัทนำเข้า และพ่อค้าขายปลีก อาทิ ผู้จัดจำหน่ายปลาอะโรวาน่าในบริเวณสวนจตุจักร บริษัทผู้นำเข้าปลาอะโรวาน่า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนำเข้าปลาสวยงาม

นิยามศัพท์

การนำเข้า หมายถึง บุคคลใดๆหรือบริษัทที่นำชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่าจากประเทศต่างๆที่ต้องการเข้ามาในประเทศไทย เพื่อขายชนิดพันธุ์ปลานั้นให้กับพ่อค้าคนกลาง ได้แก่ พ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายปลีก ซึ่งการนำเข้าปลาอะโรวาน่าจะต้องขอใบรับรองการตรวจโรคปลา หนังสือรับรองไฮเดส สำหรับพันธุ์ปลาอนุรักษจากประเทศที่ส่งออก จึงสามารถนำสินค้าเข้าประเทศได้

ปลาอะโรวาน่า หมายถึง ปลาน้ำจืดสวยงามชนิดหนึ่งกลุ่มผู้เลี้ยงปลาตู้นิยมเรียกกันทั่วไปว่า “ปลามังกร”หรือ“ปลาตะพืด” อยู่ในวงศ์ ออสทีโอกลอสซิดี (Osteoglossidae) มีลักษณะเด่นตรงที่มีเกล็ดค่อนข้างใหญ่เรียงกันอย่างงดงามตลอดทั้งลำตัว

ระบบตลาด หมายถึง กระบวนการซื้อขายปลาอะโรวาน่า โดยประกอบไปด้วยผู้ประกอบการ ได้แก่ พ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายปลีก เป็นต้น ซึ่งการซื้อขายปลาอะโรวาน่านั้นผู้ประกอบการจะนำเข้าปลาอะโรวาน่าจากต่างประเทศเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วไป ส่วนการชำระเงินนั้นมีการชำระด้วยเงินสด และการให้เครดิตแก่ผู้ซื้อ

อนุสัญญาไฮเดส หมายถึง อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่าจัดเป็นพันธุ์อนุรักษที่ได้รับการคุ้มครองจากอนุสัญญาไฮเดส

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชนิดและสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่า
2. ความนิยมปลาอะโรวาน่า
3. ระบบตลาดปลาอะโรวาน่า
4. ธุรกิจการนำเข้าปลาอะโรวาน่า
5. การอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่า
6. แนวโน้มการตลาด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ชนิดและสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่า

1.1 ชื่อวิทยาศาสตร์ของปลาอะโรวาน่า

เฉลิมวงศ์ เจริญสุข (2546) ได้รวบรวมรายชื่อที่ใช้เรียกปลาอะโรวาน่าไว้ ดังนี้

ชื่อไทย	ปลาอะโรวาน่า ปลาตะพืด หรือปลามังกร
ชื่อจีน	เหล่งฮือ
ชื่ออังกฤษ	อะโรวาน่า (Arowana, Dragon fish)
ชื่อมาเลเซีย	เคเลซ่า (Kelesa)
ชื่ออินโดนีเซีย	โคโลโซ (Koloso)

ปรีชา สุวรรณพิณิจ (2521) อธิบายว่า ในการจำแนกชนิดของปลาบางครั้งไม่สามารถตรวจแยกชนิดได้อย่างรวดเร็ว แต่ก็สามารถทราบเบื้องต้นได้ว่าปลาอะโรวาน่าจัดอยู่ในวงศ์ใด โดยใช้พื้นฐานการจัดหมวดหมู่เข้ามาช่วย และโครงสร้างทางอนุกรมวิธานที่มีลำดับต่างๆที่ใช้ในวงการสัตววิทยา สามารถจัดกลุ่ม หรือหมวดหมู่ของปลาอะโรวาน่าได้ ดังนี้

อาณาจักร (Kingdom)	เมตาซัว (Metazoa)
ไฟลัม (Phylum)	คอรัดาตา (Chordata)
ชั้น (Class)	แอทแลต (Atlas)
อันดับ (Order)	ออสทีโอกลอสซิฟอริมีส (Osteoglossiformes)
วงศ์ (Family)	ออสทีโอกลอสซิดี (Osteoglossidae)

ปลาอะโรวาน่าหรือปลาตะพัดนี้เป็นปลาที่ได้รับความนิยมกันทั่วโลก หากแบ่งตามแหล่งที่อยู่อาศัยหรือขอบเขตที่พบเป็นที่ยอมรับของทั่วโลกจะแบ่งออกได้ 4 สกุล (Genus) และมี 7 ชนิด (Species) ด้วยกันคือ (เฉลิมวงศ์ เจริญสุข, 2530)

ทวีปอเมริกาใต้ 3 ชนิด ได้แก่ อะโรวาน่าเงิน (*Osteoglossum Bicirrhosum*) อะโรวาน่าดำ (*Osteoglossum Ferreirai*) และอะราไพมา (*Arapaima Gigas*)
 ทวีปออสเตรเลีย 2 ชนิด ได้แก่ อะโรวาน่าออสเตรเลีย (*Scleropages Jardini*) และอะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย (*Scleropages Leichardti*)
 ทวีปแอฟริกา 1 ชนิด ได้แก่ อะโรวาน่าแอฟริกา (*Heterotis Niloticus*)
 ทวีปเอเชีย 1 ชนิด 4 สายพันธุ์ ได้แก่ อะโรวาน่าทองอินโดนีเซีย (*Scleropages Formosus*) อะโรวาน่าทองมาเลเซีย (*Scleropages Formosus*) อะโรวาน่าแดง (*Scleropages Formosus*) และอะโรวาน่าเขียว (*Scleropages Formosus*)

1.1.2 แหล่งที่อยู่อาศัย

อุปนิสัยและความเป็นอยู่ในธรรมชาติของ ปลาอะโรวาน่าชอบอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำใสสะอาดที่มีกระแสน้ำไหลเอื่อยๆ และระดับน้ำที่ไม่ลึกมากนัก ชอบว่ายน้ำและหากินอยู่ตามระดับใกล้ผิวน้ำ สำหรับพฤติกรรมในการกินอาหารของปลาอะโรวาน่าจะใช้วิธีโคตพุ่งตัวจู่โจมเข้าจับเหยื่ออย่างรวดเร็วและรุนแรง โดยปกติปลาชนิดนี้จะว่ายน้ำเชิงช้าแต่เวลาตกใจหรือพุ่งเข้าจับเหยื่อปลาจะเคลื่อนที่ได้ว่องไว ปลาอะโรวาน่าเป็นปลาที่มีนิสัยค่อนข้างดุร้ายและหวงถิ่น ดังนั้นจึงมักนำมาเลี้ยงรวมกันไม่ค่อยได้ ปลาประเภทนี้ที่มีขนาดใหญ่มักไม่ค่อยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ๆ โดยมากจะพบอยู่รวมกันเป็นกลุ่มแค่ 3-5 ตัวเป็นอย่างมาก โดยนิสัยในธรรมชาติปลาตระกูลนี้มักหลบซ่อนตัวอยู่ตามพรรณไม้น้ำหรือรากไม้ (อิทธิพร จันทรพิชญ, 2531)

1.1.3 อาหาร

อาหารของปลาชนิดนี้ควรให้เป็นอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เช่น ลูกปลา(ควรรหาปลาที่ว่ายน้ำค่อนข้างช้า เพื่อปลาอะโรวาน่าจะได้ว่ายทัน) แมลงสาบ จิ้งจก หรือเนื้อสัตว์หั่นเป็นชิ้นๆ ปลาชนิดนี้โดยมากจะไม่ค่อยยอมกินอาหารสำเร็จรูปนอกจากผู้เลี้ยงตั้งใจจะฝึกให้ปลากินอาหาร

สำเร็จรูปเท่านั้น โดยใช้วิธีอดอาหาร ให้ปลากินแต่อาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว เมื่อปลาหิวมากๆ เข้าก็จะยอมกินอาหารที่ให้เอง แต่วิธีนี้ก็ค่อนข้างเสี่ยงอยู่ไม่น้อยเพราะถ้าหากปลาไม่ยอมกิน และเกิดตายขึ้นมาก็นับว่าน่าเสียดายมาก สำหรับอัตราการให้อาหารที่เหมาะสมให้วันละ 2 เวลา คือ ช่วงเช้าและเย็น แต่ถ้ามีเวลามากก็ควรให้อาหารในอัตราที่กว่านี้แต่ให้ในปริมาณที่ลดน้อยลง จะช่วยให้ระบบย่อยอาหารและระบบขับถ่ายของปลาทำงานได้ดียิ่งขึ้น (สุรศักดิ์ วงศ์กิตติเวชกุล, 2531)

1.1.4 การเพาะพันธุ์

การเพาะพันธุ์ต้องเพาะในแหล่งน้ำธรรมชาติจึงจะได้ผล ต้องมีกระแสน้ำไหลเอื่อยๆ และเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่พอสมควร ซึ่งความลึกของระดับน้ำต้องไม่มากนัก เพราะปลาชนิดนี้ไม่ใช่ปลาที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำลึก การเพาะพันธุ์ปลาโดยอาศัยการจัดการสภาพแวดล้อมในบ่อเพาะพันธุ์ให้มีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติย่อมช่วยให้ปลามีโอกาสผสมพันธุ์วางไข่ได้มากยิ่งขึ้น

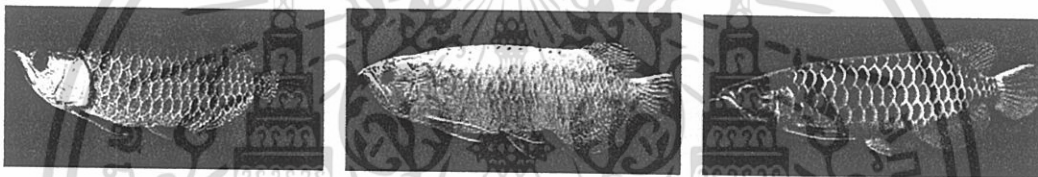
การสังเกตปลาในตระกูลนี้เป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะจะสังเกตได้ชัดเจนในช่วงฤดูที่ปลาผสมพันธุ์วางไข่เท่านั้น ซึ่งช่วงนี้ปลาเพศเมียจะมีลำตัวบวม ท้องอูมเป่งขึ้นมา อวัยวะเพศยื่นยาวออกมา ส่วนในตัวผู้จะมีลำตัวยาวเรียว และมีอวัยวะเพศยื่นยาวออกมาเล็กน้อย ในช่วงเวลานี้ปลาเพศผู้จะพยายามว่ายน้ำไล่จับปลาเพศเมียบ่อยๆ และปลาเพศเมียจะมีอาการเซื่องซึมผิดปกติ ไม่ยอมกินอาหาร

ในการขยายพันธุ์ปลาตระกูลนี้ จะขยายพันธุ์โดยการวางไข่ เมื่อปลาเพศเมียวางไข่ ไข่จะจมลงสู่ก้นบ่อ ปลาเพศผู้จะเข้าไปฉีดน้ำเชื้อ ไข่ปลาที่ได้รับการผสมแล้วปลาเพศผู้จะอมไข่และดูแลตัวอ่อนไว้ในปากของตน (Mouth Incubator) อัตราการวางไข่ในแต่ละครอกเฉลี่ยครอกละประมาณ 30-100 ฟอง ไข่ของปลามีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-1.5 ซม. ไข่มีลักษณะกลมสีส้มออกน้ำตาลเหลือง ไข่ใช้เวลาในการฟักเป็นตัวประมาณ 2-5 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิในแต่ละช่วง โดยปลาเพศผู้จะฟักไข่ไว้ในปากเป็นเวลานานเดือนเศษๆ จนลูกปลามีขนาดโตพอที่จะช่วยตนเองได้แล้ว พ่อปลาก็จะปล่อยลูกปลาออกว่ายอย่างอิสระ ในช่วงแรกลูกปลาจะว่ายอยู่รวมกันเป็นฝูง แต่เมื่อเริ่มมีขนาดโตขึ้นลูกปลาก็จะเริ่มว่ายแยกกระจัดกระจายกันไปในที่ต่างๆ (สุรศักดิ์ วงศ์กิตติเวชกุล, 2531)

1.2 สายพันธุ์ปลาอะโรวาน่า

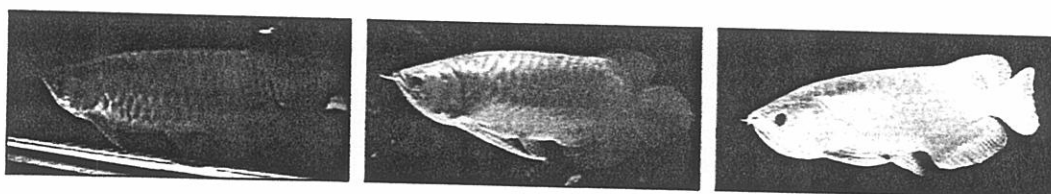
1.2.1 สายพันธุ์ที่ได้รับความนิยม สามารถแบ่งได้เป็น 6 ชนิด(เฉลิมวงศ์ เจริญสุข, 2530) ดังนี้

1.2.1.1 ปลาอะโรวาน่าทองมาเลเซีย (Malayan Bonytongue) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Scleropages formosus* โดยอาศัยอยู่แถบ เพนินซูล่า ซาบาร์ บอร์เนียวเหนือ และซาราวัก ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 60 ซม. และมีราคา 55,000-500,000 บาท รูปร่างและสีของปลาชนิดนี้ มีลำตัวยาวเรียวและแบนข้างมาก เกล็ดมีสีทองแวววาวเกล็ดสีทองที่เกิดขึ้นไปถึงหลัง จัดได้ว่าทองมาเลเซียเป็นอะโรวาน่าที่มีสีสันสะดุดตาผู้พบเห็นมากที่สุด (ภาพที่ 1) ปลาอะโรวาน่าทองมาเลเซียจัดเป็นสายพันธุ์ที่แพงที่สุด และเป็นปลาที่มีฐานเกล็ดเป็นสีน้ำเงิน ซึ่งเมื่อเกล็ดปลาตัวใดกระทบแสงลำตัวปลาแล้วมีปรากฏเป็นสีน้ำเงินออกมา ก็จะเป็นปลาตัวที่พิเศษ ซึ่งอาจจะมีราคาสูงถึงหลักแสน

ภาพที่ 1 ปลาอะโรวาน่าทองมาเลเซีย ภาพซ้าย แสดงภาพฐานเกล็ดออกสีน้ำเงินหรือม่วง ภาพกลาง แสดงภาพฐานเกล็ดออกสีทอง ภาพขวา แสดงภาพฐานเกล็ดออกสีเขียว
ที่มา : ธุรกิจปลาสวยงาม (2548)

1.2.1.2 ปลาอะโรวาน่าแดง (Red Arowana) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Scleropages formosus* โดยอาศัยอยู่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 60-90 ซม. และมีราคา 50,000-100,000 บาท รูปร่างและสีของปลาชนิดนี้ มีรูปร่างเหมือนกับอะโรวาน่าทองมาเลเซียแต่มีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อยและมีเกล็ดสีแดงส้มตลอดทั้งลำตัว(ภาพที่ 2) โดยแบ่งตามความเข้มของสีแดงที่ปรากฏขึ้น เกล็ดของปลา ในกลุ่มผู้เลี้ยงปลากับผู้ผสมพันธุ์ปลาได้จำแนกชนิดของอะโรวาน่าแดงนี้ได้หลายชนิดย่อยด้วยกัน โดยแบ่งคุณภาพปลาตามความเข้มของสีแดงที่ปรากฏขึ้น (ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่า, 2548) เช่น ซิลลี่เรด หมายถึง สีของปลาแดงอย่างพริก บลัดเรด หมายถึง เลือดปลาชนิดนั้นจะมีสีแดงกว่า ซิลลี่เรด และออเรนจ์ เรด หมายถึงสีส้มทอง

ภาพที่ 2 ปลาละโรวานาแดง ภาพซ้าย แสดงภาพซิลลี่เรด ภาพกลาง แสดงภาพบลัดเรด
ภาพขวา แสดงภาพออเรนจ์เรด

ที่มา : ธุรกิจปลาสวยงาม (2548)

1.2.1.3 ปลาละโรวานาทองอินโดนีเซีย (Indonesia Golden Arowana) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Scleropages formosus* โดยอาศัยอยู่แถบ บังการ์, กาลิมันตัน และสุมาตรา ในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 35 ซม. และมีราคา 15,000-80,000 บาท รูปร่างและสีของปลาชนิดนี้ คล้ายอะโรวานาทองมาเลเซียมากแต่ต่างกันที่สีเงินจะมีสีสว่างที่ลำตัวเป็นสีทอง สีทองที่ปรากฏตามเกล็ดจะไม่ขึ้นไปถึงหลัง(ภาพที่ 3) ปลาชนิดนี้จัดเป็นปลาที่ค่อนข้างได้รับความนิยมมากเนื่องจากเป็นปลาที่มีสีสวยงามและมีราคาสูงที่สุดเมื่อเทียบกับอะโรวานาสายพันธุ์อื่นๆที่สวยงามพอๆกัน

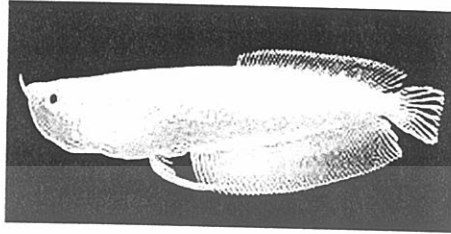

ภาพที่ 3 ปลาละโรวานาทองอินโดนีเซีย

ที่มา : ธุรกิจปลาสวยงาม (2548)

1.2.1.4 ปลาละโรวานาเงิน (Silver Arowana) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Osteoglossum bicirrhosum* โดยอาศัยอยู่แถบ ลุ่มแม่น้ำอะเมซอน ทวีปอเมริกาใต้ ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 120 ซม. ราคา 15,000-20,000 บาท รูปร่างและสีของปลาชนิดนี้ มีรูปร่างยาวแบนข้าง โคนหางเรียวเล็ก หางกลมมนตาโตอยู่ค่อนข้างไปทางหลัง ตามลำตัวจะมีสีแดงประปรายตลอดจนส่วนหางและครีบต่างๆเข้มขึ้น จนเป็นสีเงินทั่วทั้งตัว(ภาพที่ 4) ปลาชนิดนี้จัดว่าเป็นปลาในตระกูลอะโรวานาที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นปลาที่มีความ

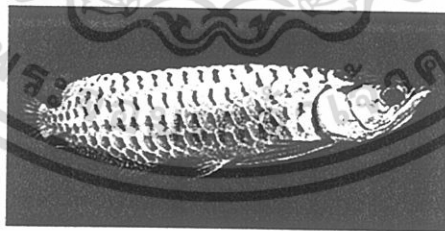
อดทน เลี้ยงง่าย และโตเร็ว หาซื้อง่ายเป็นปลาที่ราคาถูกที่สุดและเป็นสายพันธุ์เดียวที่สามารถเพาะเลี้ยงในประเทศไทยได้อีกด้วย

ภาพที่ 4 ปลาอะโรวาน่าเงิน

ที่มา : ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่า (2548)

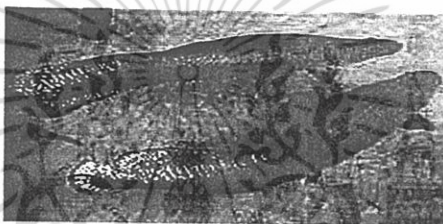
1.2.1.5 ปลาอะโรวาน่าดำ (Black Arowana) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Osteoglossum ferreirai* โดยอาศัยอยู่แถบ ลุ่มแม่น้ำริโอ บรานโก อเมริกาใต้ ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 70-75 ซม. ราคา 5,000-10,000 บาท รูปร่างและสีสันทของปลาชนิดนี้ มีรูปร่างเหมือนกับ ปลาอะโรวาน่าเงินแต่มีขนาดเล็กกว่ามาก มีเกล็ดสีเทาออกดำ(ภาพที่ 5) ปลาชนิดนี้ได้รับความนิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งปริมาณปลาที่จับได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด ในประเทศบราซิลจึงได้ออกกฎหมายให้คุ้มครองปลาชนิดนี้ สำหรับขนาดของปลาที่นิยมซื้อกันมากที่สุดคือ ช่วงที่ปลามีขนาด 3-5 นิ้ว ซึ่งเป็นช่วงที่ปลามีสีสันทสวยงามและเป็นที่ต้องการของตลาดมากที่สุด แต่ปลาอะโรวาน่าชนิดนี้ค่อนข้างเปราะบางกว่าปลาอะโรวาน่าเงิน ดังนั้นจึงมักเกิดการตายในขณะที่มีการลำเลียงขนส่ง ซึ่งมีผลต่อราคาต้นทุนสูงกว่าอะโรวาน่าเงิน ทำให้ได้รับความนิยมรองมาจากปลาอะโรวาน่าเงิน

ภาพที่ 5 ปลาอะโรวาน่าดำ

ที่มา : ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่า (2548)

1.2.1.6 ปลาอะราไพมาหรือพิราวุค (Arapaima) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Arapaima gigas* โดยอาศัยอยู่แถบลุ่มแม่น้ำอะเมซอน แม่น้ำโอริโนโค ประเทศบราซิล ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 450 ซม. ราคา 30,000-80,000 บาท รูปร่างและสีสันทของปลา มีรูปร่างผิวดมแตกต่างไปจากอะโรวาน่าชนิดอื่นๆ จนแทบไม่น่าเชื่อว่าปลาชนิดนี้เป็นปลาในตระกูลอะโรวาน่า เพราะมีลำตัวค่อนข้างกลมและเรียวยาวไม่แบนข้าง รูปร่างใกล้เคียงกับปลาช่อนในบ้านเรา แต่มีลำตัวใหญ่กว่า เกล็ดมีขนาดใหญ่กว่า ปรากฏจุดสีชมพูปนแดงขึ้นแซมกระจายอยู่ทั่วไปแลดูสวยงามมาก(ภาพที่ 6) ปลาชนิดนี้จัดว่าเป็นปลาที่ได้รับความนิยมจากทั่วโลกอีกชนิดหนึ่งจุดเด่นที่ทำให้ปลาชนิดนี้ได้รับความนิยมคือ ความมหัศจรรย์ซึ่งสามารถสร้างความตื่นตะลึงให้แก่ผู้ที่พบเห็นเพราะเป็นปลาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในสายพันธุ์อะโรวาน่า

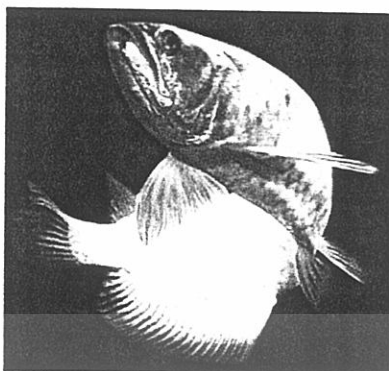
ภาพที่ 6 ปลาอะราไพมา

ที่มา : ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่า (2548)

1.2.2 สายพันธุ์ที่ไม่ได้รับความนิยม

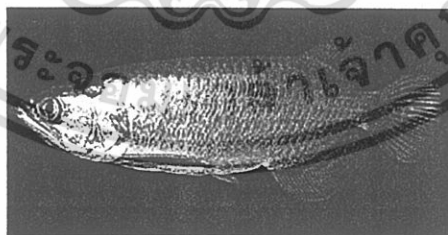
ศุภชัย นิลวานิช (2544) ได้จำแนกสายพันธุ์ที่ไม่ได้รับความนิยมไว้ ดังนี้

1.2.2.1 ปลาอะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย (Spotted Barramundi) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Scleropages leichardti* โดยอาศัยอยู่แถบ ออสเตรเลียตะวันออก รัฐควีนแลนด์ ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 90 ซม. ราคา 3,000 บาท รูปร่างและสีสันทของปลาชนิดนี้ มีรูปร่างปลาช่อนข้างเพรียว ตัวจะออกไปทางด้านยาวมากกว่าด้านกว้าง เกล็ดบนหัวและลำตัวออกสีเงิน แดมน้ำตาลอมเขียวหรือเหลือง(ภาพที่ 7) ปลาชนิดนี้พบได้บริเวณหมู่เกาะควีนแลนด์เพียงอย่างเดียว จัดว่าเป็นปลาในตระกูลอะโรวาน่าที่หายากที่สุด และใกล้จะสูญพันธุ์แล้ว จึงทำให้ไม่ค่อยได้รับความนิยม

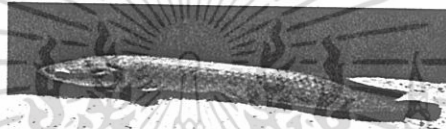
ภาพที่ 7 ปลาอะโรวาน่าออสเตรเลีย
ที่มา : ธุรกิจปลาสวยงาม (2548)

1.2.2.2 ปลาอะโรวาน่าออสเตรเลีย (Northern Barramundi) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Scleropages jardini* โดยอาศัยอยู่แถบ ปาปัวนิวกินี ในออสเตรเลีย และที่อินโดนีเซีย ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 100 ซม. ราคา 2,000-3,500 บาท รูปร่างและสีของปลาชนิดนี้ มีรูปร่างใกล้เคียงกับอะโรวาน่าเอเชียมาก แต่เกล็ดจะเล็กกว่ามีจำนวนที่มากกว่าอะโรวาน่าเอเชีย สีในช่วงหลังจะมีสีเขียวแกมน้ำเงินคล้ำ ลำตัวจะมีสีน้ำตาลออกทอง เกล็ดแต่ละเกล็ดจะมีสีน้ำเงินและแดงคาดอยู่บริเวณขอบของเกล็ด(ภาพที่ 8) สีของปลาชนิดนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับน้ำที่เลี้ยงและอาหารของปลาที่ให้ ปลาชนิดนี้ ที่มีการนำเข้ามาขาย จะเป็นการนำเข้ามาจากอิเรียนงายา ประเทศอินโดนีเซีย และปาปัวนิวกินี เนื่องจากประเทศออสเตรเลีย นั้นเข้มงวดมากในเรื่องนำเข้าและส่งออก เนื่องจากเป็นปลาที่ค่อนข้างหายากและใกล้จะสูญพันธุ์แล้ว ทางประเทศออสเตรเลียจึงได้ออกกฎหมายให้คุ้มครองปลาชนิดนี้อย่างเคร่งครัด จึงทำให้ไม่ค่อยมีจำหน่ายในท้องตลาด

ภาพที่ 8 ปลาอะโรวาน่าออสเตรเลีย
ที่มา : ธุรกิจปลาสวยงาม (2548)

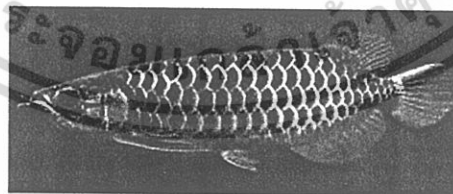
1.2.2.3 ปลาอะโรวาน่าแอฟริกา (African Arowana) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Heterotis niloticus* โดยอาศัยอยู่แถบ ตอนเหนือของแม่น้ำไนล์ ส่วนกลางของทวีปแอฟริกา ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 80 ซม. ราคา 50,000 บาท รูปร่างและสีของปลาชนิดนี้ จัดว่าเป็นปลาที่มีปลาเล็กที่สุดเพราะจอยปากมีลักษณะสั้นกว่าปลาอะโรวาน่าชนิดอื่นๆ ลำตัวโดยทั่วไปมีสีน้ำตาลแกมเขียวหรือดำ น้ำตาลปนเทาหรือน้ำตาลอมแดง(ภาพที่ 9) ปลาชนิดนี้จัดว่าเป็นปลาอะโรวาน่าที่ไม่ค่อยได้รับความนิยมแพร่หลายมากนัก เนื่องจากเป็นปลาที่ไม่ค่อยมีสีสันน่าสนใจเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีราคาค่อนข้างสูงอีกด้วย แต่ก็ยังมีนักเลี้ยงปลาในต่างประเทศที่ได้ให้ความสนใจแก่ปลาชนิดนี้เนื่องจากเห็นว่าเป็นปลาที่ลักษณะแปลกกว่าปลาอะโรวาน่าชนิดอื่น (ปลาอะโรวาน่าแอฟริกา, 2548)

ภาพที่ 9 ปลาอะโรวาน่าแอฟริกา

ที่มา : ปลาอะโรวาน่าแอฟริกา (2548)

1.2.2.4 ปลาอะโรวาน่าเขียว หรือปลาตะพัด (Green Arowana) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Sceropages formosus* โดยอาศัยอยู่แถบ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งปลาชนิดนี้มีขนาดที่โตเต็มที่ 90 ซม. ราคา 5,000 บาท รูปร่างและสีของปลาอะโรวาน่าเขียว มีรูปร่างเหมือนกับ อะโรวาน่าสายพันธุ์เอเชีย บริเวณแผ่นหลังจะมีสีน้ำตาลออกเขียวครีบอกและหางออกสีเขียวอมน้ำตาลหรือดำ(ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 ปลาอะโรวาน่าเขียว

ที่มา : ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่า (2548)

เพื่อให้เห็นข้อแตกต่างของปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์ต่างๆ สามารถสรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสายพันธุ์ปลาอะโรน่า

ความแตกต่าง	ทองมาเลย์	แดง	ทองอินโด	เงิน	ดำ	อะราไพมา	ออสเตรเลียจุด	ออสเตรเลีย	อัฟริกา	ตะพัดเขียว
สีของเกล็ด	ทองอร่าม	แดงออกทองหรือ	ทองอร่าม	เงิน	เงินขอบเกล็ด	เงิน	เงิน	เงิน	น้ำตาล	เงิน-เงิน
	แวววาวมาก	ทองหรือ	ทองหรือ	เหลือบฟ้าและเขียว	เกล็ดเหลือบสีน้ำเงิน	ดำ มีจุดสีชมพูแซมที่เกล็ด	เกมน้ำเงิน มีจุดสีส้ม	เกมน้ำเงิน	หรือเทาอมดำ	อมดำ
สัณฐาน	แดงแบน	แดงส้ม	เขียวออกน้ำตาล	พาดม่น	น้ำเงิน	ดำ มีจุดสีชมพู	ชมพู	น้ำเงิน	ดำ มีจุดสี	เขียวอมดำ
ขนาดของเกล็ด	ใหญ่	แดงเล็ก	น้ำตาล	ขอบสี	เข้ม ขอบสีเหลือง	ชมพู	อมดำ	เกมเขียวและออกดำ	ชมพู	ดำ
	ใหญ่	ใหญ่	เล็กหนุ่ย	ใหญ่	ออกชมพู	เล็กกว่า	ใหญ่	ใหญ่	เล็กที่สุด	ใหญ่
ความยาว (ซ.ม.)	60	60-90	35	120	70-75	450	90	100	80	90

ที่มา : เฉลิมวงศ์ เจริญสุข (2530)

2. ความนิยมปลาอะโรวาน่า

เจลิมวงค์ เจริญสุข (2546) กล่าวว่า ความนิยมปลาอะโรวาน่า ขึ้นอยู่กับเหตุผล 8 ประการ ดังนี้

2.1 ความสวยงามของตัวปลา

ปลาอะโรวาน่าเป็นปลาที่มีเกล็ดขนาดค่อนข้างใหญ่ซึ่งหาได้ยากในปลาชนิดอื่น และเกล็ดของปลาที่มีสีส้มสวยสดงดงามเด่นสะดุดตาสะดุดใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น อีกทั้งยังเป็นปลาที่มีรูปร่างสง่างามและดูภูมิฐานยากที่จะหาปลาอื่นใดมาเปรียบปาน นอกจากท่วงท่าในการแหวกว่ายที่งามเด่นเป็นสง่าคล้ายท่วงท่าในการเยื้องย่างของพญามังกรในนวนิยายจีน ซึ่งหากใครได้มีโอกาสได้พบเห็นปลาชนิดนี้ก็จะไม่มีวันลืมเลือนความสวยงามน่าเกรงขามของปลาชนิดนี้

2.2 ปลาดีกค่าบรรพที่หาได้ยาก

ปลาอะโรวาน่าในปัจจุบันนี้มีจำนวนน้อยลงมาก เนื่องจากถูกมนุษย์จับมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันปริมาณลูกปลาที่เกิดใหม่กลับมีปริมาณน้อยไม่พอเพียงกับความต้องการของตลาด เพราะออกลูกครั้งละไม่มาก จึงทำให้ปลาชนิดนี้มีคุณค่าและราคาแพงมากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นที่ต้องตาต้องใจของนักเลี้ยงปลาโดยเฉพาะนักเลี้ยงปลาที่นิยมสะสมวัตถุโบราณ แต่แตกต่างจากวัตถุโบราณทั่วไปก็คือ เป็นวัตถุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสามารถเคลื่อนไหวได้ โดยธรรมชาติของมนุษย์ อะไรก็ตามที่เป็นของหายากและมีราคาก็จะเป็นของมีค่าขึ้นมาทันที

2.3 กฎหมายให้การคุ้มครอง

เนื่องจากปลาชนิดนี้เป็นปลาที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์เข้าไปทุกที ในแต่ละประเทศจึงได้มีกฎหมายคุ้มครองปลาชนิดนี้ โดยห้ามนำส่งออกจำหน่ายในต่างประเทศโดยเด็ดขาด แต่นิสัยของมนุษย์ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ ของที่ได้มายากก็ยิ่งอยากได้ โดยเฉพาะของที่ตนเองมีแต่ผู้อื่นไม่มีก็ยิ่งทำให้ตนมีความสุข ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าทำไมทุกๆที่มีกฎหมายให้การคุ้มครองแต่ปลาก็ยังมีการซื้อขายกันตามปกติ และยังเป็นการซื้อขายกันอย่างเปิดเผยเสียด้วย

2.4 ปลานำมาซึ่งโชคลาภ

ความเชื่อที่ว่าปลาอะโรวาน่าเป็นปลานำมาซึ่งโชคลาภ ไม่เพียงแต่ชาวจีนเท่านั้นที่มีความเชื่อเรื่องนี้ แม้แต่ชาวไทยก็ยังมียุ่จำนวนไม่น้อยที่มีความเชื่อเช่นนี้ สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องมาจากบุคคลหลายกลุ่มเลี้ยงปลาชนิดนี้ก็ประสบความสำเร็จในธุรกิจหน้าที่การงาน การเลี้ยงโชค เช่น เกล็ดของปลาอะโรวาน่าที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จนบางครั้งจะปรากฏสีส้มที่เป็นลวดลายคล้ายตัวเลข จึงนำตัวเลขดังกล่าวไปเลี้ยงโชค เป็นต้น

2.5 เลี้ยงง่าย โตไว และอายุยืน

จากการที่ได้มีการพัฒนาสปีทอคสายพันธุ์ต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้ปลาอะโรวาน่าเป็นปลาที่ค่อนข้างเลี้ยงง่าย โตไว หากต้องการเลี้ยงปลาชนิดนี้เพียงเพื่อให้อยู่รอดก็จัดได้ว่าปลาชนิดนี้เป็นปลาที่มีความอดทน ไม่ต้องการดูแลเอาใจใส่ และเป็นปลาที่มีอัตราในการเจริญเติบโตที่รวดเร็วอีกด้วย

2.6 นิสัยการกินอาหารที่ดุเดือด

นักเลี้ยงปลานิยมการเลี้ยงปลาอะโรวาน่าที่อุปนิสัยในการกินอาหารที่ดุเดือด ซึ่งความดุเดือดที่ว่าสามารถสร้างความสนุกสนานและตื่นเต้นประทับใจให้แก่ผู้เลี้ยงได้ไม่น้อย โดยเฉพาะในเวลาชুবเหยื่ออย่างรวดเร็ว ทำให้นักเลี้ยงปลารู้สึกเพลิดเพลินและมีความสุขในการให้อาหาร และดูปลากินอาหารที่เราหยิบยื่นให้

2.7 ปลาแสนรู้

ปลาชนิดนี้สามารถเลี้ยงให้เชื่อใจได้และสามารถเรียนรู้ภาษามนุษย์ได้เช่นกัน จึงทำให้ผู้เลี้ยงรู้สึกพึงพอใจ เพราะปลาไม่สามารถสร้างความรำคาญแก่ผู้เลี้ยงเนื่องจากจะอยู่ในขอบเขตที่เราจำกัดไว้ให้ และผู้เลี้ยงปลาบางรายสามารถฝึกให้ปลากินอาหารจากมือได้โดยที่ปลาไม่ทำร้ายผู้เลี้ยงแต่อย่างใด ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักเลี้ยงปลาหันมาสนใจเลี้ยงปลาชนิดนี้เพิ่มมากขึ้น

2.8 ปลาช่วยประดับบารมี

ปลาชนิดนี้มีราคาแพงและเป็นปลาที่คนทั่วไปรู้จักกันดี จึงทำให้คนหันมาสนใจ แม้แต่ผู้ที่ไม่เคยเลี้ยงปลากลับให้ความสนใจที่จะเลี้ยงปลาชนิดนี้ เพราะหากใครสามารถเลี้ยงปลาชนิดนี้ได้ จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ระดับฐานะของผู้เลี้ยง เนื่องจากปลาชนิดนี้ราคาค่อนข้างสูงกว่าปลาชนิดอื่น ดังนั้นผู้ที่สามารถซื้อหาปลาชนิดนี้มาเลี้ยงได้จึงต้องมีระดับฐานะดี โดยเฉพาะในหมู่เศรษฐี

3. ระบบตลาดของปลาอะโรวาน่า

3.1 การค้าภายในประเทศ

การตลาด หมายถึง สถานที่ที่ผู้ซื้อและผู้ขายพบกัน และเสนอการขายสินค้าและแลกเปลี่ยน หรืออาจหมายถึง บุคคล เกษตรกร และบริษัท ที่มีความต้องการหรือจำเป็นในสินค้า มีอำนาจซื้อหรือมีเงิน และมีความเต็มใจที่จะซื้อ เช่น ตลาดสวนจัดจ้กร เป็นต้น การตลาดที่เกิดซื้อบางครั้งผู้ซื้อกับผู้ขายไม่จำเป็นต้องพบกันก็ได้ เช่น การใช้โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น จัดว่าเป็นการตลาดได้เช่นกัน

สถาบันพัฒนาปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ (2540) อธิบายว่า การเลี้ยงปลาอะโรวน่าของไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบธุรกิจในครัวเรือน โดยการใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงปลาแต่ละชนิดตามเพื่อนบ้าน ธุรกิจ ปลาสวยงามเริ่มขยายตัวมากขึ้นโดยแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดอยู่ทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯและปริมณฑล สำหรับบริเวณปริมณฑลได้แก่ มินบุรี ลำลูกกา สมุทรปราการ เป็นต้น

ระบบการตลาดของปลาคาร์พในประเทศไทย แตกต่างจากระบบการตลาดปลาสวยงามทั่วไป คือ ปลาคาร์พต้องมีการนำเข้ามาจากต่างประเทศซึ่งต้องผ่านกระบวนการตลาดดังแสดงในภาพที่ 11 และไม่มี การส่งออกปลาคาร์พไปยังต่างประเทศ สำหรับตลาดภายในประเทศมีทั้งตลาดขายส่งและขายปลีก ดังนี้

3.1.1 ตลาดขายส่งปลาคาร์พแหล่งใหญ่ที่สุด คือ ตลาดชั้นเคย์พลาซ่า ซึ่งอยู่ในบริเวณจตุจักรกรุงเทพฯ การซื้อขายปลาคาร์พในตลาดนี้ ผู้ที่ทำธุรกิจจะเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงหรือพ่อค้า ซึ่งเช่าแผงหรือร้านขายอยู่เต็มไปหมดจากผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ดั้งเดิม บุคคลอื่นจะนำปลามาวางขายไม่ได้ ตลาดชั้นเคย์พลาซ่าเปิดจำหน่ายตั้งแต่เวลา 6.00-24.00 น. ของทุกวันจันทร์จนถึงวันอาทิตย์ โดยช่วงที่มีคนมากตั้งแต่ 15.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งจะมีพ่อค้าจากทั่วประเทศมาซื้อปลาไปจำหน่าย รวมทั้งบุคคลทั่วไปที่เลี้ยงปลาเป็นงานอดิเรกจะมาซื้อปลาในตลาดนี้ นอกจากนี้ยังมีชาวต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวตะวันออกกลางและปากีสถาน มาเลือกซื้อปลาเป็นจำนวนมากเพื่อส่งกลับไปจำหน่ายยังประเทศของตนอีกด้วย

3.1.2 การค้าปลีกจะมีการขายอยู่กระจายทั่วไป โดยในกรุงเทพฯ จะมีศูนย์กลางจำหน่ายที่ตลาดนัดชั้นเคย์ การค้าปลีกมีจัดจำหน่ายทุกวันยกเว้นวันพฤหัสบดี เพราะมีพ่อค้ามากเป็นพิเศษ พ่อค้าปลีกปลาสวยงามจะเข้ามาซื้อในตลาดนัดชั้นเคย์ เพราะตลาดใหญ่ย่อมมีสินค้าให้เลือกมากกว่า

3.2 ประเภทของผู้ประกอบการ

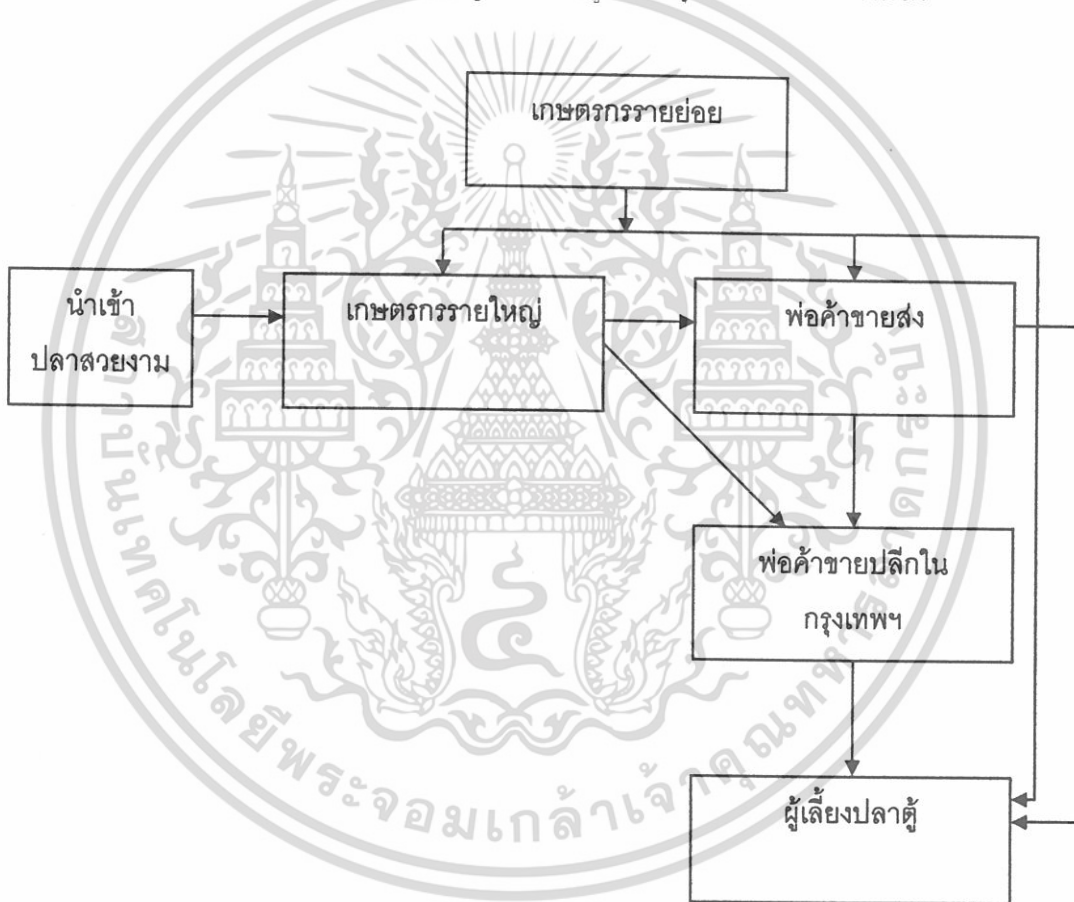
จำเนียร พลสวัสดิ์ (2544) ชี้แจงว่า ในตลาดการค้าปลาสวยงามของไทยสามารถแยกประเภทผู้ประกอบการได้ ดังนี้

3.2.1 เกษตรกรรายย่อย หมายถึง เกษตรกรที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมพันธุ์ปลาจากธรรมชาติ เพาะพันธุ์ลูกปลา อนุบาลลูกปลาเพื่อขาย รวบรวมรับซื้อปลาจากเกษตรกรรายย่อยเพื่อนำไปขายยังตลาดชั้นเคย์ หรือพ่อค้าขายส่ง นอกจากนั้นยังทำหน้าที่คล้ายนายหน้า โดยรับฝากปลาจากเกษตรกร รายย่อยอื่นในท้องที่ใกล้เคียงเพื่อนำไปขายยังตลาด

3.2.2 เกษตรกรรายใหญ่ หมายถึง เกษตรกรที่รวบรวมพันธุ์ปลาจากธรรมชาติ เพาะพันธุ์ลูกปลาขาย นำเข้าพันธุ์ปลาจากต่างประเทศ อนุบาลลูกปลา รวบรวมรับซื้อปลาจาก เกษตรกรรายย่อยเพื่อจำหน่ายให้แก่พ่อค้ารวบรวมภายในประเทศ

3.2.3 พ่อค้าขายส่ง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมและรับซื้อปลาจาก เกษตรกรรายย่อยและเกษตรกรรายใหญ่เพื่อนำไปขายยังตลาดชั้นเคยและตลาดอื่น ภายในประเทศ

3.2.4 พ่อค้าขายปลีก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ซื้อปลาจากเกษตรกรรายใหญ่ และ พ่อค้าขายส่ง เพื่อนำไปจำหน่ายปลีกให้แก่ผู้เลี้ยงปลาตู้ทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด

ภาพที่ 11 วิธีการตลาดปลาสวยงามในประเทศไทย
ดัดแปลงจาก : มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด (2544)

3.3 วิธีการซื้อขาย

จำเนียร พลสวัสดิ์ (2544) กล่าวว่า ในการซื้อขายปลาโดยทั่วไปที่ผู้ซื้อจะไปเลือกซื้อปลา ยังแหล่งขายเอง เพื่อดูความสมบูรณ์แข็งแรง สี ขนาด และความยาวของปลา แล้วทำการตกลงราคากัน หากผู้ซื้อจะนำไปจำหน่ายในตลาดชั้นเคย์ จะมาซื้อในวันอังคารหรือวันพุธ เพื่อนำไปขายในวันพฤหัสบดีซึ่งเป็นวันเปิดตลาด แต่ถ้าจำหน่ายแหล่งอื่น สามารถซื้อได้ทุกวัน ตามความต้องการ และความสะดวกของผู้ซื้อ ส่วนการชำระเงินนั้นจะชำระด้วยเงินสด แต่ถ้าผู้ซื้อและผู้ขายทำการค้ากันประจำแล้ว ผู้ขายจะให้เครดิตแก่ผู้ซื้อประมาณ 3-7 วัน ในการซื้อขายปลาอะโรวาน่าในตลาดชั้นเคย์ส่วนใหญ่เป็นการให้เครดิตแก่ผู้ซื้อเนื่องจากปลาชนิดนี้มีราคาแพง

3.4 การกำหนดราคา

ส่วนใหญ่ผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดราคาแต่สามารถต่อรองราคากันได้ ในการกำหนดราคาของปลาอะโรวาน่าพิจารณาจากชนิดพันธุ์ สีของเกล็ด ลักษณะปลา การว่ายน้ำ ความนิยม ขนาด และความยาวของปลา นอกจากนี้ยังกำหนดราคายังคำนึงถึง ปริมาณผลผลิตปลาในท้องตลาด และร้านค้าคู่แข่งที่มีการนำเข้ามาปลาอะโรวาน่าเช่นเดียวกันด้วย

ในช่วงกระแสนิยมปลาอะโรวาน่า ปลาจะมีราคาต่ำ เนื่องจากพ่อค้าคนกลางหลายคน ต้องการปลาอะโรวาน่ามาเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าเช่นกัน หากช่วงใดมีปริมาณปลาเข้าสู่ตลาดน้อย เช่น ปลาเป็นโรคและตาย ความลำบากในการนำเข้า ปลาจะมีราคาสูง

3.5 วิธีการตลาด

เกษตรกรรายย่อยขายปลาให้แก่เกษตรกรรายใหญ่ พ่อค้าขายส่ง และผู้เลี้ยงปลาตู้ ซึ่งปลาอะโรวาน่าที่สามารถซื้อได้จากเกษตรกรรายย่อยมีเพียงชนิดเดียว คือ อะโรวาน่าเงิน ที่สามารถเพาะเลี้ยงได้ในประเทศไทย และอะโรวาน่าเขียวที่สามารถจับได้ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ สำหรับปลาอะโรวาน่าชนิดพันธุ์อื่นๆ เกษตรกรรายใหญ่ จะนำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับแหล่งกำเนิดของชนิดพันธุ์ปลานั้นแล้วขายให้แก่พ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายปลีกในกรุงเทพฯ แต่พ่อค้าขายส่งบางราย อาจซื้อปลาจากเกษตรกรรายย่อยเลย แล้วขายต่อให้พ่อค้าขายปลีกในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด และผู้เลี้ยงปลาตู้ ส่วนพ่อค้าขายปลีกในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จะรับซื้อปลาอะโรวาน่าจากเกษตรกรรายใหญ่และพ่อค้าขายส่ง เพื่อขายให้แก่ผู้เลี้ยงปลาตู้ ดังแสดงในภาพที่ 11

3.6 การค้าต่างประเทศ

การประกอบธุรกิจการค้าปลาสวยงามกับต่างประเทศ สำหรับปลาอะโรวาน่ามูลค่าส่งออกส่วนใหญ่เป็นปลาที่ยังเพาะพันธุ์ไม่ได้ มีแหล่งที่อยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ คือ อะโรวาน่า

เขี้ยว และอะโรวาน่าที่เพาะพันธุ์ได้ในไทย คือ อะโรวาน่าเงิน แต่ยังไม่สามารถครองตลาดได้ เนื่องจากในต่างประเทศ อาทิ เยอรมัน ฟิlipปินส์ อเมริกา ยังเป็นคู่แข่งทางการค้ากับไทย เนื่องจากมีปลาอะโรวาน่าเงินจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ทำให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อตลาดมากกว่า ประเทศไทย (ทวิเกียรติ พงศ์นพรัตน์, สัมภาษณ์)

4. ธุรกิจการนำเข้าปลาอะโรวาน่า

มีนักลงทุนจำนวนไม่น้อยในประเทศไทยที่มาลงทุนทำธุรกิจเพาะเลี้ยงและจำหน่ายปลาอะโรวาน่า เนื่องจากเล็งเห็นว่า การไม่สามารถเพาะเลี้ยงได้เป็นการลดจำนวนคู่แข่งทางการค้าภายในประเทศ และในปัจจุบันนี้นักลงทุนเกี่ยวกับปลาสวยงามได้หันมาทำธุรกิจการจำหน่ายปลาอะโรวาน่ากันเป็นอย่างมาก รวมทั้งกระแสความนิยมปลาอะโรวาน่า ทำให้ผู้เลี้ยงปลาสวยงามหันมานิยมปลาอะโรวาน่ากันมากกว่าปลาสวยงามชนิดอื่นๆ ดังนั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เลี้ยงปลาสวยงาม ส่งผลให้มีการนำเข้าปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์ต่างๆ ที่นิยมทั้ง 6 สายพันธุ์ ได้แก่ อะโรวาน่าทองมาเลเซีย อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองอินโดนีเซีย อะโรวาน่าเงิน อะโรวาน่าดำ และอะราไพมา เข้ามาจำหน่ายภายในประเทศกันมากขึ้น สำหรับปลาอะโรวาน่าอีก 4 สายพันธุ์ ได้แก่ อะโรวาน่าแอฟริกา อะโรวาน่าเขี้ยว มีจำหน่ายน้อยมาก เพราะเป็นปลาที่ไม่ได้รับความนิยม แต่อะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย และอะโรวาน่าออสเตรเลีย ไม่มีจำหน่ายแล้วในประเทศไทย เนื่องจากเป็นข้อกำหนดของอนุสัญญาไซเตสว่า ห้ามทำการค้าโดยเด็ดขาด จึงไม่สามารถพัฒนาสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่าได้ และขาดสายพันธุ์ปลาที่มีคุณภาพ

4.1 ขั้นตอนการนำเข้า

การนำเข้าปลาอะโรวาน่า ซึ่งเป็นชนิดพันธุ์อนุรักษ์ทั้ง 9 สายพันธุ์ ต้องได้รับการอนุญาตจากประเทศที่ส่งออก ดังนั้นการนำเข้าจึงต้องขอใบรับรองการตรวจโรคปลา และหนังสือรับรองไซเตสจากประเทศต้นสังกัด พร้อมทั้งต้องได้รับการอนุญาตจากกรมประมงในประเทศไทยผู้นำเข้าจึงสามารถนำปลาอะโรวาน่าเข้ามาในประเทศไทยได้

ขั้นตอนการนำเข้าปลาอะโรวาน่ามี ดังนี้ (การนำเข้าและส่งออกปลาสวยงาม, 2548)

4.1.1 การขอใบรับรองการตรวจโรคปลา

4.1.1.1 ยื่นคำร้องขอใบรับรองสุขภาพสัตว์น้ำ พร้อมทั้งแนบเอกสาร

ต่างๆ ดังนี้คือ

สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน

1) สำเนาทะเบียนบ้าน

ทะเบียนบริษัท)

2) หนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท (หนังสือจด

3) หนังสือรับรองของสำนักทะเบียนหุ้นส่วนหรือบริษัท

4) สำเนาทะเบียนการค้า

5) สำเนาทะเบียนพาณิชย์

สำหรับบุคคลธรรมดา

1) สำเนาทะเบียนบ้าน

2) สำเนาทะเบียนพาณิชย์

3) ใบขออนุญาตค้าสินค้าสัตว์น้ำ

4.1.1.2 ตัวอย่างสัตว์น้ำประมาณร้อยละ 5-10

4.1.1.3 ใช้เวลาดำเนินงานเป็นเวลา 2 วัน โดยติดต่อขอได้ที่สถาบันวิจัย

สุขภาพสัตว์น้ำ กรมประมงตั้งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.1.2 หนังสือรับรองไรต์สเพื่อการนำเข้าสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

4.1.2.1 ยื่นคำขอตามแบบฟอร์ม

4.1.2.2 เอกสารประกอบคำขอ (สำเนาทุกฉบับต้องลงชื่อ พร้อมรับรอง

สำเนาถูกต้อง)

บุคคลธรรมดา

1) สำเนาบัตรประชาชน

2) สำเนาทะเบียนบ้าน

3) สำเนาใบอนุญาตค้าสินค้าสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

4) ใบรับรองชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ จากสถาบันพิพิธภัณฑสถานสัตว์น้ำ

5) สำเนาใบสั่งสินค้าหรือสำเนาใบกำกับสินค้า

6) ตัวอย่างผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำหรือภาพถ่าย

นิติบุคคล

1) สำเนาหนังสือจดทะเบียนนิติบุคคล

2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้มีอำนาจลง

นามและหลักฐานตามข้อ 2 – 6 เหมือนกรณีบุคคลธรรมดา

กรณีไม่มายื่นด้วยตนเอง

1) หนังสือมอบอำนาจพร้อมติดอากรแสตมป์ 10 บาท/ฉบับ

- 2) สำเนาบัตรประชาชน ผู้มอบและผู้รับมอบอำนาจและหลักฐานตามข้อ 2 - 6 เหมือนกรณีบุคคลธรรมดา
- 3) สถานที่ยื่นคำขอในกรุงเทพฯ ยื่นคำขอที่ ส่วนอนุญาตและจัดการประมงสำนักบริหารจัดการด้านการประมง กรมประมง
- 4) ระยะเวลาการออกไปอนุญาต 7 วันทำการ
- 5) อายุใบอนุญาตใช้ได้ 1 ครั้ง ภายใน 90วัน นับตั้งแต่การออกไปอนุญาต
- 6) ค่าธรรมเนียม 100 บาท /ฉบับ

4.1.2.3 การอนุญาตให้นำเข้า จะต้องมืหนังสืออนุญาตส่งออกจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วย

5. การอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่า

5.1 อนุสัญญาไซเตส

ในปัจจุบันปลาอะโรวาน่าเป็นที่นิยมมากในผู้เลี้ยงปลาสวยงาม ส่งผลให้ปลาอะโรวาน่าในธรรมชาติที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ปลาอะโรวาน่าไว้ อนุสัญญาไซเตสจึงได้เข้ามาควบคุมให้การซื้อขายมีปริมาณปลาอะโรวาน่าอยู่ในระดับที่เหมาะสม และป้องกันการสูญเสียชีวิตในธรรมชาติ

ไซเตส (CITES) คือ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์และสัตว์ที่ระบุไว้ในบัญชีที่ 1, 2 และ 3 ของอนุสัญญาไซเตส และปลาอะโรวาน่าเป็นสัตว์ป่าอนุรักษ์ประเภทปลาชนิดหนึ่งที่ได้รับการคุ้มครองด้วยอนุสัญญาไซเตส (อนุสัญญาไซเตส, 2548) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข 1 เป็นชนิดพันธุ์ที่ห้ามทำการค้าโดยเด็ดขาด ยกเว้นกรณีพิเศษเพราะเป็นสัตว์ชนิดที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การนำเข้าหรือส่งออกต้องได้รับการยินยอมจากประเทศที่จะนำเข้าก่อน ชนิดพันธุ์ที่แนบท้ายบัญชีนี้นี้ ได้แก่ ปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์ออสเตรเลีย
- 2) ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข 2 เป็นชนิดพันธุ์ที่ยังไม่ถึงกับใกล้จะสูญพันธุ์อนุญาตให้ทำการค้าได้ แต่ต้องมีการควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหาย หรือลดจำนวนของชนิดพันธุ์นั้นอย่างรวดเร็ว ชนิดพันธุ์ที่แนบท้ายบัญชีนี้นี้ ได้แก่ ปลาอะโรวาน่าทุกสายพันธุ์ (ยกเว้นสายพันธุ์ออสเตรเลียและอะโรวาน่าเงิน)

3) ชนิดพันธุ์แบบทำยบัญญัติหมายเลข 3 เป็นชนิดพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่งแล้วขอความร่วมมือกับประเทศภาคีด้วยกันให้ช่วยดูแล การส่งออกต้องได้รับการอนุญาต และมีหนังสือรับรองเพื่อการส่งออกจากประเทศถิ่นกำเนิดว่าจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความอยู่รอดตามธรรมชาติของชนิดพันธุ์นั้น ได้แก่ ปลาอะโรวาน่าเขี้ยว

5.2 ผลอนุสัญญาไซเตสที่มีต่อปลาอะโรวาน่า

5.2.1 การเพาะเลี้ยงในประเทศไทย

ปลาอะโรวาน่าเป็นปลาสวยงามชนิดหนึ่งที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทยเป็นอย่างมาก แต่ปลาอะโรวาน่าส่วนใหญ่อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ จึงทำให้ต้องมีการควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหายแต่ยังสามารถทำการค้าได้ พันธุ์ปลาอะโรวาน่าที่จัดอยู่ในบัญชีไซเตสมี 7 สายพันธุ์ คือ อะโรวาน่าทองมาเลเซีย อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองอินโดนีเซีย อะโรวาน่าดำ อะราไพม่า อะโรวาน่าเขี้ยวและอะโรวาน่าแอฟริกา มีเพียงสายพันธุ์เดียวเท่านั้นที่ไม่ติดอยู่ในบัญชีไซเตส คือ อะโรวาน่าเงิน (ทวีเกียรติ์ พงศ์พันธ์, 2548) จึงทำให้สะดวกต่อการนำมาเพาะขยายพันธุ์และประเทศไทยสามารถเพาะขยายพันธุ์อะโรวาน่าเงินได้ เป็นที่นิยมแพร่หลายในกลุ่มผู้เลี้ยงปลาสวยงาม แต่เป็นระยะเวลาแฉ่สั้นๆเท่านั้นเพราะสีส้มไม่โดดเด่นเท่าปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์เอเชีย ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่นิยมมากที่สุดทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย

ด้วยเหตุผลนี้ประเทศไทยจึงได้ทำการศึกษาการเพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่าอีกครั้งหนึ่ง เพื่อช่วยเพิ่มปริมาณสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่าให้มากขึ้น ดังนี้

5.2.1.1 การเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าทองมาเลเซียที่ จ. ยะลา สามารถเพาะพันธุ์ปลาได้จริง แต่ไม่เป็นผลสำเร็จตามที่หวังไว้ เพราะผลที่ได้กลายเป็นสีทองอ่อน จึงเรียกว่า ปลาอะโรวาน่าสีทองอ่อน เนื่องจากสีส้มไม่สวยงามเท่าอะโรวาน่าสายพันธุ์แท้จากประเทศมาเลเซีย จึงเลิกทำการเพาะเลี้ยง อีกทั้งผลของอนุสัญญาไซเตส เป็นข้อจำกัดการซื้อขาย ทำให้ไม่สามารถนำพ่อแม่พันธุ์มาขยายพันธุ์ได้ รวมทั้งสภาพความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุในแหล่งน้ำแตกต่างกันทำให้สีส้มและลวดลายของปลาอะโรวาน่าแตกต่างกันด้วย (เฉลิมวงศ์ เจริญสุข, 2530)

5.2.1.2 ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสุราษฎร์ธานี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปลาอะโรวาน่าเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากต้องเสียดุลการค้าให้กับการนำเข้าเป็นเงิน 50.1 ล้านบาทต่อปี จึงได้มีการเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์ ได้แก่ อะโรวาน่าทองอินโดนีเซีย อะโรวาน่าทองมาเลเซีย อะโรวาน่าเขี้ยวสายพันธุ์ไทย อะโรวาน่าเงินสายพันธุ์ไทย อะโรวาน่าเงินสายพันธุ์อเมริกาใต้ อะโรวาน่าออสเตรเลีย อะโรวาน่าแดง และได้เพาะเลี้ยง

ปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์ใหม่ขึ้นมาอีก 1 สายพันธุ์ คือ อะโรวาน่าสีนาก และทางศูนย์ฯ ได้พัฒนาการเพาะพันธุ์และอนุบาล จนทำให้มีจำนวนปลาเพิ่มขึ้นตามลำดับ แต่ยังสามารถสร้างตลาดภายในประเทศได้เนื่องจากมีจำนวนปลาอยู่น้อยเกินไป สำหรับพ่อแม่พันธุ์ปลาอะโรวาน่าที่ได้ทำการเพาะเลี้ยงอยู่นั้นได้มาจากฮ่องกง ซึ่งทำการยึดได้จากผลของอนุสัญญาไซเตส และประเทศไทย ได้ขอนำเข้าเพื่อการศึกษาต่างๆ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสุราษฎร์ธานี, 2548)

การเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าในประเทศไทย ไม่มีการเพาะพันธุ์กันอย่างจริงจัง เนื่องจากไม่สามารถหาพ่อแม่พันธุ์แท้ที่มีความสวยงามมาเลี้ยงได้ เพราะข้อจำกัดของอนุสัญญาไซเตสที่ผู้นำเข้าต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ทำให้เป็นปัญหาใหญ่ของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาสวยงามในขณะนี้ สำหรับปลาอะโรวาน่าที่มีชื่ออยู่ในบัญชีหมายเลข 1 ของอนุสัญญาไซเตสมี 2 สายพันธุ์ คือ อะโรวาน่าออสเตรเลีย และอะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย ประเทศไทยจึงไม่สามารถเพาะเลี้ยงได้เลย เพราะเป็นชนิดที่ใกล้จะสูญพันธุ์ และการขอพ่อแม่พันธุ์ปลาเพื่อนำเข้ามาเพาะเลี้ยงเป็นสิ่งที่ยากมากจึงทำให้ไม่ได้รับความนิยม

5.2.2 แนวทางการอนุรักษ์

ทวีเกียรติ พงศ์นพรัตน์ (2548) ได้กล่าวว่า กระแสความนิยมการเลี้ยงปลาอะโรวาน่า ทำให้ผู้เลี้ยงปลาสวยงามหันมาเลี้ยงปลาอะโรวาน่ากันมากขึ้น โดยไม่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณจำนวนปลาและสายพันธุ์ที่สามารถเพาะเลี้ยงในประเทศได้เลย จึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการนำเข้าปลาอะโรวาน่าโดยทางอ้อม อีกทั้งไม่ทราบว่าปลาอะโรวาน่าเป็นปลาที่ใกล้จะสูญพันธุ์ จึงทำไม่มีวิธีการอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่าอย่างถูกต้อง ทำให้ปริมาณปลาอะโรวาน่าน้อยลงอย่างรวดเร็ว และถ้าเป็นเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ ปลาอะโรวาน่าต้องสูญพันธุ์ไปอย่างแน่นอน เพื่อเป็นการดำรงไว้ซึ่งสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่า จึงควรทราบหลักการอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่าตามอนุสัญญาไซเตส ดังนี้ (อนุสัญญาไซเตส, 2548)

- 1) ห้ามมิให้ผู้ใด นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่านพันธุ์อนุรักษ์และซากของพันธุ์อนุรักษ์ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาต (CITES Permits) จากอธิบดีกรมวิชาการประมง
- 2) ผู้ใดประสงค์จะขยายพันธุ์เทียมพันธุ์อนุรักษ์เพื่อการค้า ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือเพื่อขอขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงอนุรักษ์เพื่อการค้าต่อกรมประมง
- 3) การขยายพันธุ์เทียมต้องกระทำภายใต้การจัดการและควบคุมสถานะแวดล้อมโดยมนุษย์ เพื่อการผลิตพันธุ์และต้องคงปริมาณพ่อแม่พันธุ์ไว้

นอกจากการอนุรักษ์สายพันธุ์ปลาอะโรวาน่าแล้ว ต้องใช้ช่วงระยะหนึ่งในการเพิ่มปริมาณจำนวนปลาให้มากขึ้น เพื่อให้สายพันธุ์ปลาอะโรวาน่ารอดพ้นจากการสูญพันธุ์และไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส ในช่วงเวลานี้เองที่ควรหันมาสนใจเลี้ยงปลาสวยงามชนิดอื่นๆ แทน อาทิ ปลาคาร์พ ปลาหางนกยูง ปลาหมอสี ปลากัด เป็นต้น เพราะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยลดระยะเวลาในการเพิ่มปริมาณจำนวนปลาอะโรวาน่าได้ รวมทั้ง การศึกษาวิธีการเลี้ยงและพัฒนาปลาอะโรวาน่าให้มีสีสันที่สวยงามมากขึ้น โดยเฉพาะปลาอะโรวาน่าเงินที่สามารถเพาะได้ในประเทศไทย เพื่อให้ปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์ไทย สามารถครองตลาดภายในประเทศ และแข่งขันกับตลาดโลกได้อย่างงดงาม

6. แนวโน้มทางการตลาด

ปัจจุบันผู้เลี้ยงปลาตู้สวยงามในไทยให้ความสนใจเลี้ยงปลาอะโรวาน่ากันมากขึ้นตามกระแสนิยมจากต่างประเทศ และจากการส่งเสริมให้มีการประกวดปลาอะโรวาน่ากันอยู่เสมอๆ ซึ่งสายพันธุ์ที่นิยมประกวด ได้แก่ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองมาเลย์ อะโรวาน่าทองอินโด อีกทั้งการเลี้ยงปลาตู้ ยังเป็นงานอดิเรกที่ใช้พื้นที่น้อยและใช้ตกแต่งบ้านเรือนให้สวยงามได้ นอกจากนี้การเลี้ยงปลาอะโรวาน่า ยังฝึกให้เป็นคนใจเย็น เนื่องจากสามารถเล่นและฝึกให้เชื่อฟังได้ ทำให้มีจิตใจอ่อนโยน ช่วยผ่อนคลายความเครียด ดังนั้นตลาดปลาอะโรวาน่าในประเทศไทยจะมีการขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากการได้รับความนิยมนิยมเป็นทุนเดิม รวมทั้งถ้าบ้านเราสามารถเพาะขยายพันธุ์ปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์ไทยที่มีสีสันสวยงามเทียบเท่ากับต่างประเทศได้ อีกทั้งการที่เราช่วยกันอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่าไว้เพื่อให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นและสามารถนำเข้ามาได้โดยไม่ต้องได้รับการควบคุมด้วยอนุสัญญาไซเตส ด้วยเหตุผลนี้ ทำให้การผลิตปลาอะโรวาน่าได้เองภายในประเทศ ทำให้ประเทศไทยไม่ต้องเสียดุลการค้าในการนำเข้าจากต่างประเทศและยังส่งผลต่อการผลิตเพื่อส่งออกปลาอะโรวาน่าได้ในอนาคตอีกด้วย (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, 2544)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาของ ผกาทิพย์ อุทัยรัตน์ (2538) เกี่ยวกับ การเลี้ยงปลาอะโรวาน่า ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเพาะเลี้ยงให้ได้ลูกพันธุ์ปลาที่มีคุณภาพและปริมาณมากที่สุด ซึ่งเป็นการเพาะเลี้ยงในบ่อดิน โดยปลาตัวผู้จะปล่อยน้ำเชื้อลงไปในฟองไข่ที่ปลาตัวเมียปล่อยไว้ที่ก้นบ่อ และการศึกษาถึงความแตกต่างของปลาในแต่ละสายพันธุ์ โดยศึกษาลักษณะภายนอก ได้แก่ ขนาดของเกล็ด สี ความยาว รูปร่างของลำตัว ท้อง และความสมดุลของตัวปลา จึงได้จำแนกชนิดพันธุ์ตามลักษณะภายนอก โดยจัดปลาอะโรวาน่าที่นิยม คือ อะโรวาน่าทองมาเลย์ และ อะโรวาน่าแดง

อะโรวาน่าทองอินโดนีเซีย อะโรวาน่าเงิน อะโรวาน่าดำ และอะราไพม่า ทั้งนี้เนื่องจากปลาอะโรวาน่าทั้ง 6 สายพันธุ์ มีความสวยงามและโดดเด่นที่แตกต่างกัน อาทิ สีลันที่ละจุดตา ความโฬาร รวมทั้งกระแสความนิยมในขณะนั้นด้วย

สุนันทา จันทร์กลม (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของผู้ค้าปลีกลาสวยงาม ได้ชี้แจงถึง ระบบตลาดขายปลีกและส่งปลาสวยงามแหล่งใหญ่ที่สุดคือตลาดชั้นเดียพลาซ่าในบริเวณจตุจักร กรุงเทพฯ ว่ารูปแบบการจัดการร้านค้าปลีก เป็นการแข่งขันกันเองด้านราคาเป็นหลัก มีการส่งเสริมการขายทางการใช้สื่อต่าง เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น สำหรับขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกปลาสวยงามในประเทศไทย ต้องผ่านการตรวจสอบจากกรมประมง และการได้รับความคุ้มครองพันธุ์ปลาจากอนุสัญญาไซเตสสำหรับปลาที่ใกล้สูญพันธุ์ และระบบการตลาดธุรกิจร้านค้าปลาสวยงาม ส่วนใหญ่เป็นปลาที่นำเข้ามาจำหน่ายในประเทศมากกว่าการส่งออก โดยเฉพาะปลาคาร์ฟ และปลาอะโรวาน่า

บทที่ 3

วิธีการศึกษา (Research Methodologies)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบตลาดปลาอะโรวาน่าในประเทศไทย โดยเฉพาะภายในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวนทั้งหมด 11 ราย ได้แก่ ร้านค้าปลาสวยงามที่มีพื้นที่มีบริเวณสวนจตุจักรจำนวน 8 ราย บริษัทผู้นำเข้าปลาอะโรวาน่าจำนวน 1 ราย หน่วยงานรัฐจำนวน 2 ราย ได้แก่ นักวิชาการประมงที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสินค้านำเข้าประเภทสัตว์น้ำจำนวน 1 ราย และเจ้าหน้าที่ไซเตสจำนวน 1 ราย

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ

ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้การสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ ซึ่งมีการใช้เครื่องบันทึกเสียง สมุดจด กล้องดิจิทัล แบบคำถามซึ่งมีกรอบแนวคำถาม สำหรับเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจากระบบตลาดปลาอะโรวาน่า

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ร่วมกับการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) หลังจากได้ข้อมูลครบตามหัวข้อที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ผู้เพาะเลี้ยง ผู้นำเข้าปลาอะโรวาน่า เจ้าหน้าที่อนุสัญญาไซเตส และหน่วยงานรัฐรวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตกลุ่มตัวอย่าง มาเรียบเรียง สังเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งบรรยายผล และสรุปผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนา

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการนำเข้าปลาอะโรวาน่าในประเทศไทย จำนวนทั้งหมด 11 ราย ระยะเวลาการดำเนินการตลอดโครงการประมาณ 7 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2548 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2549

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Findings and Results)

การศึกษา ระบบการตลาดปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร กระทำการศึกษาโดยการ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบตลาดปลาอะโรวาน่า ในการศึกษานี้ใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เกี่ยวกับระบบ ตลาดปลาอะโรวาน่าทั้งหมดจำนวน 11 ราย ประกอบด้วย ร้านค้าปลาสวยงามที่มีพื้นที่มีบริเวณ สวนจตุจักรจำนวน 8 ราย โดยมีหลักเกณฑ์คือ เป็นผู้จำหน่ายปลาอะโรวาน่าที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการ บริษัทผู้นำเข้าปลาอะโรวาน่าจำนวน 1 ราย หน่วยงานรัฐจำนวน 2 ราย ได้แก่ นักวิชาการประมงที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสินค้านำเข้าประเภทสัตว์น้ำจำนวน 1 ราย และเจ้าหน้าที่ไซเตสจำนวน 1 ราย

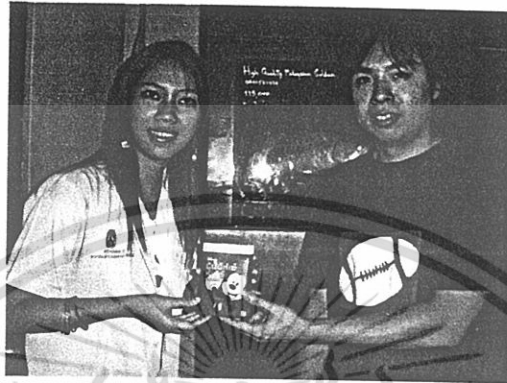
ข้อมูลที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการ ทางการตลาด ระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่า การอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่า และแนวโน้ม ทางการตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้จำหน่ายปลาอะโรวาน่า
2. ความต้องการทางการตลาด
3. ระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่า
4. ผลของอนุสัญญาไซเตส
5. แนวโน้มทางการตลาด

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้จำหน่ายปลาอะโรวาน่า

ปลาอะโรวาน่าเป็นปลาสวยงามที่ได้ความนิยมอย่างแพร่หลายมาหลายทศวรรษ ด้วย สีสันทองเกล็ดปลาที่มีลักษณะพิเศษ อีกทั้งความสวยงามของเกล็ดปลาจะพัฒนาขึ้นตามอายุของ ปลา ทำให้มีผู้เลี้ยงหลายรายเลี้ยงปลาปลาอะโรวาน่าเพื่อหวังผลกำไรในอนาคต กอรปกับผู้เลี้ยงที่ มีความรัก ซีนชอบ และสนใจปลาอะโรวาน่าเป็นอย่างมากตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้เกิดแรงบันดาลใจใน การก่อตั้งธุรกิจเกี่ยวกับปลาอะโรวาน่าในปัจจุบัน

นทिया เลี้ยงสกุล (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “ผมเลี้ยงปลาอะโรวาน่าในวัยเด็ก แล้วเกิดความชอบมากจึงเลี้ยงตลอดเรื่อยมา จนกระทั่งตัดสินใจเปิดร้าน Arowana World ขึ้นเป็นอาชีพเสริม จากงานวิศวกรประจำโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเปิดกิจการมา 4 ปีแล้ว” (ภาพที่ 12)

ภาพที่ 12 คุณนทिया เลี้ยงสกุล

เช่นเดียวกับ คุณชชาตย์ เกศแก้ว (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “ร้านตะพัด เป็นร้านที่เกิดจากแรงบันดาลใจในวัยเด็กของผมที่ชอบปลาอะโรวาน่าเป็นอย่างมาก จนเป็นธุรกิจหลักของครอบครัว” (ภาพที่ 13)

ภาพที่ 13 คุณชชาตย์ เกศแก้ว

เช่นเดียวกับ กังวาล ชัยศรี (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “ปลามังกร เป็นปลาที่เลี้ยงไว้ตั้งแต่ชั้นประถม ผมชอบปลาชนิดนี้มาก ทำให้ผมได้มีร้านน้องปอนด์ Arowana เป็นความภาคภูมิใจของผมที่เปิดขึ้นเมื่อ 14 ปีก่อน”

และดี แซ่อึ้ง (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “4 ปี ที่ผมเปิดร้านน่องพลอย ขึ้นมาสร้างรายได้ให้ผมเป็นอย่างมาก ถ้าผมไม่ได้เลี้ยงปลาชนิดนี้คลายเหงา ผมคงไม่มีวันนี้” (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 14 คุณดี แซ่อึ้ง

ความต้องการปลาอะโรวาน่าที่มากขึ้นของตลาดปลาสวยงามในประเทศไทย เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีนักลงทุนจำนวนไม่น้อย เปิดกิจการร้านขายปลาอะโรวาน่า

วีรชาติ นวลยง (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “ผมเปิดร้าน TOP Arowana Shop เพื่อครองตลาดอะโรวาน่าในประเทศไทย โดยใช้แบรนด์ดังจากประเทศญี่ปุ่นเป็นสิ่งจูงใจลูกค้า มาเป็นเวลา 3 ปีแล้ว” (ภาพที่ 15)

ภาพที่ 15 คุณวีรชาติ นวลยง

เช่นเดียวกับไพโรจน์ อิ่มสมบัติ (สัมภาษณ์) ได้ชี้แจงว่า “จากการสำรวจตลาดของผม ปลาอะโรวาน่ามีราคามันคง ไม่ขึ้นลงง่าย ๆ เนื่องจากเป็นสัตว์เลี้ยงสากร ทำให้เกิดความต้องการของผู้เลี้ยงทั่วโลก ด้วยเหตุนี้ผมจึงลงทุนเปิดร้าน M-fish โดยเป็นอาชีพหลักของผม”

และสิทธิธรรม เรื่องจุงพงค์ (สัมภาษณ์) ได้ชี้แจงว่า “ในช่วงเวลานั้นปลาอะโรวาน่าเป็นที่นิยมมาก อีกทั้งในประเทศไทยไม่มีผู้จำหน่ายอะโรวาน่ารายใหญ่ จึงได้ก่อตั้ง GRAND Aquarium เป็นบริษัทนำเข้าและเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่ารายแรกและรายเดียวในประเทศไทย”

ดังนั้นผู้ประกอบการเกี่ยวกับปลาอะโรวาน่า มีแรงบันดาลใจจากวัยเด็กที่มีความชื่นชอบปลาอะโรวาน่าเป็นอย่างมาก และเห็นว่าปลาชนิดนี้เป็นที่ต้องการของตลาดปลาสวยงาม รวมทั้งปลามีราคาคงที่ ไม่แปรผันง่าย เพราะเป็นสัตว์เลี้ยงสากร จึงเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจปลาชนิดนี้

2. ความต้องการทางการตลาด

ความต้องการปลาอะโรวาน่าทางการตลาดในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเหตุผลหลัก

3 ประการ อาทิ สายพันธุ์ ราคา และกระแสความนิยมในแต่ละชนิดพันธุ์ โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านสายพันธุ์

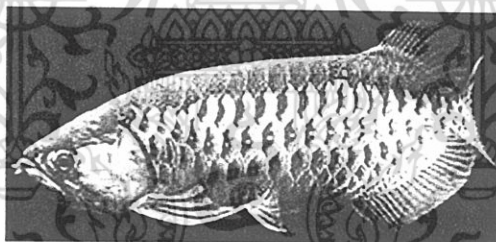
ปลาอะโรวาน่าแต่ละสายพันธุ์มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านรูปร่าง ขนาด และสีสัน ทำให้เกิดความพึงพอใจของตลาดที่ต่างกันด้วย ซึ่งสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่าที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ ปลาอะโรวาน่าทวีปเอเชีย ได้แก่ อะโรวาน่าทองมาเลย์ อะโรวาน่าแดง และอะโรวาน่าทองอินโด

“ผมขายปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์เอเชียเพียงอย่างเดียว เนื่องจากตลาดให้การรองรับเป็นอย่างดี ขายปลาได้เร็ว และเน้นที่ลูกค้าระดับบนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปลาอะโรวาน่าแดงเป็นปลาที่ขายดีที่สุด ส่วนปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์และปลาอะโรวาน่าทองอินโด ขายได้ในระดับเดียวกัน” (ไพโรจน์ อิ่มสมบัติ, สัมภาษณ์)

“สำหรับปลาอะโรวาน่าที่นิยมมากที่สุด คือ อะโรวาน่าทองมาเลย์ อะโรวาน่าแดง และ อะโรวาน่าทองอินโด ตามลำดับ การที่ผมขายปลาอะโรวาน่าเพียง 3 สายพันธุ์ เนื่องจากมีสีสันที่สวยงามสะดุดตาว่าสายพันธุ์อื่นๆ ส่วนอะโรวาน่าสายพันธุ์ที่แปลกแตกต่างจากสายพันธุ์อื่น ทางร้าน จะไม่นำมาขายเช่นกัน เพราะเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสูงและขายยากมาก” (นทียา เลี้ยง สกกุล, สัมภาษณ์)

“ตั้งแต่เปิด ร้าน PANDA Arowana มา 6 ปี ปลาอะโรวาน่าที่ขายดีที่สุด คือ อะโรวาน่าแดง และอะโรวาน่าทองมาเลย์ แต่อะโรวาน่าชนิดอื่นๆ ได้แก่ อะโรวาน่าทองอินโด อะโรวาน่าเงิน อะโรวาน่าเขียว ขายได้ในระดับปานกลาง” (พงษ์ศรัณ พงษ์ภาสไพศาล, สัมภาษณ์)

วีรชาติ นวลยง (สัมภาษณ์) ได้ชี้แจงว่า “ร้านของผมขายอะโรวาน่าที่เพาะได้จากฟาร์มในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งผมเป็นตัวแทนจำหน่ายเพียงรายเดียวในประเทศไทย ผมจึงคิดว่าเป็นสิ่งที่แตกต่างกันทางการค้าที่ทำให้ผมขายอะโรวาน่าแดงได้ดีกว่าร้านอื่นๆ อีกทั้งฟาร์มที่ผมนำเข้ามีการเพาะสายพันธุ์ปลาเป็นที่มีลักษณะเกล็ดปลาเป็นเกล็ด 5 ชั้น (ภาพที่ 16) ซึ่งเป็นจุดเด่นทางการค้าของผม”

ภาพที่ 16 ปลาอะโรวาน่าทองอินโดนีเซียที่มีเกล็ด 5 ชั้น
ที่มา : ธุรกิจปลาสวยงาม (2548)

ดังนั้นปลาอะโรวาน่าแดงเป็นปลาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด แต่ผู้ประกอบการบางรายสามารถจำหน่ายปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์ได้ดีกว่าอะโรวาน่าแดง ทำให้สังเกตได้ว่าผู้ประกอบการร้านค้าปลาอะโรวาน่า เน้นการจำหน่ายปลาแก่ลูกค้าระดับบน โดยเลือกสายพันธุ์ปลาที่มีความสวยงามเพื่อเป็นสิ่งจูงใจผู้ซื้อ คือ อะโรวาน่าเอเซียทุกสายพันธุ์ ยกเว้น อะโรวาน่าเขียว ผู้ประกอบการร้านค้าบางรายเลือกการนำเข้าปลาอะโรวาน่าที่มีลักษณะพิเศษกว่าร้านอื่นๆ

อาทิ เกล็ดปลาเกล็ด 5 ชั้น เป็นต้น เพื่อเน้นความแตกต่างทางการค้า ส่วนอะโรวาน่าสายพันธุ์ที่แตกต่างจากสายพันธุ์อื่นๆ ไม่มีร้านค้าได้นำมาขาย เพราะขายได้ยากและเสียค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูสูง

2.2 ด้านราคา

ราคาของปลาอะโรวาน่าในแต่ละสายพันธุ์มีความแตกต่างกันมาก ขึ้นอยู่กับเกล็ด สี สัน รูปร่างของปลาชนิดนี้ ซึ่งปลาที่มีลักษณะพิเศษอาทิ เกล็ด 5 ชั้น ลำตัวมีความสมบูรณ์ตามความเชื่อของจีนที่เรียกว่า “โหวงเฮง” สี สันของเกล็ดปลาเข้ม (ไม่มีสีอื่นปน) สังเกตได้เฉพาะกระทบกับแสงไฟ เป็นต้น จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การตัดสินใจในการเลือกซื้อปลาของลูกค้าแตกต่างกัน ด้วย ผู้จัดจำหน่ายบางรายจึงเลือกเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในระดับบน ในขณะที่ผู้จัดจำหน่ายบางรายเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายระดับล่างถึงระดับปานกลาง ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้ร้านขายปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานครเลือกจัดจำหน่ายสายพันธุ์ที่ต่างกัน ตามต้นทุนที่มีอยู่ ประกอบกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด

“การที่ผมขายปลาอะโรวาน่าแตกต่างจากร้านอื่นๆ เนื่องจากผมต้องการเอาใจลูกค้าในทุกๆ ระดับ ซึ่งผมขายทั้งหมด 7 สายพันธุ์ คือ อะโรวาน่าทองมาเลย์ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองอินโด สำหรับลูกค้าที่ค่อนข้างมีฐานะ และอะโรวาน่าดำ อะโรวาน่าเงิน อะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย และ อะโรวาน่าเขียว สำหรับกลุ่มลูกค้าที่เริ่มเลี้ยงปลาใหม่ๆ” (ตี แซ่ฮึง, สัมภาษณ์)

“ปลาอะโรวาน่า 2 ชนิด ที่ร้านผมขาย คือ อะโรวาน่าทวีปออสเตรเลีย และอะโรวาน่าทวีปอเมริกา เนื่องจากทางร้านเราเลือกที่จะขายให้แก่ลูกค้าในฐานะปานกลาง” (กังวาล ชัยศรี, สัมภาษณ์)

“ราคาปลาสำหรับร้านผมเป็นสิ่งที่จำเป็นมากกว่าสี สันของปลา เนื่องจากลูกค้าบางรายเลือกที่จะเลี้ยงปลาราคาถูก ผมจึงต้องขายปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์อื่น นอกเหนือจากสายพันธุ์เอเซียด้วย” (พงษ์ศรัญ พงษ์ภาสไพศาล, สัมภาษณ์)

2.3 ด้านกระแสนิยม

ความต้องการทางการตลาดจะแตกต่างกันตามกระแสนิยมของปลาอะโรวาน่าในแต่ละปี โดยเกิดจากประเทศผู้ส่งออกปลาอะโรวาน่ารายใหญ่เป็นสำคัญ ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ และ

อินโดนีเซีย เป็นผู้เพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่าที่มีสีสันแตกต่างกันตามแฟชั่นในขณะนั้น และประเทศไทยได้รับกระแสนิยมจากทั้ง 3 ประเทศนี้เช่นเดียวกัน ซึ่งปลาอะโรวาน่าที่ได้รับกระแสนิยมมากที่สุด คือ อะโรวาน่าทวิปเอเชีย ได้แก่ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองมาเลย์ และอะโรวาน่าทองอินโด

“ทางร้านได้รับกระแสนิยมจากประเทศญี่ปุ่น และอินโดนีเซีย เนื่องจากในขณะนี้ปลาอะโรวาน่าแดง และอะโรวาน่าทองมาเลย์ กำลังเป็นสายพันธุ์ที่นำเข้ามาและขายดีในญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก เหตุผลที่ผมเลือกขายปลาจากญี่ปุ่นเนื่องจาก ประเทศไทยไม่มีร้านใดนำเข้ามาจากญี่ปุ่น ผมจึงเลือกความโดดเด่นทางการค้า และชื่อเสียงดีจากญี่ปุ่น ทำให้ไม่มีร้านใดนำเข้ามาขายได้” (วีรชาติ นวลยง, สัมภาษณ์)

“ปลาที่ผมขายส่วนใหญ่จะนำเข้ามาจากฟาร์ม PANDA ในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งผมจะรับรู้กระแสนิยมจากประเทศนี้ตลอดเวลา เมื่อทราบว่าปลาสายพันธุ์ใดได้รับความนิยมมาก ผมจะนำเข้ามาขายในไทยทันที” (พงษ์ศรัญ พงษ์ภาสไพศาล, สัมภาษณ์)

“กระแสความนิยมปลาอะโรวาน่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบริษัทผมมาก เพราะการนำเข้าปลามาแต่ละครั้งเป็นจำนวนหลายร้อยตัว ผมต้องตรวจสอบข่าวตลอดเวลาจากประเทศใกล้เคียง คือ มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์เป็นปลาที่นิยมมากในปี” (สิทธิธรรม เรื่องจรุงพงศ์, สัมภาษณ์)

“ความนิยมปลาอะโรวาน่าจากต่างประเทศส่งผลต่อผู้เลี้ยงปลาที่เป็นคนไทย โดยเฉพาะกระแสนิยมจากประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย สำหรับปลาอะโรวาน่าที่ครองตลาดในปัจจุบัน ได้แก่ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองมาเลย์ และอะโรวาน่าทองอินโด

ความนิยมของปลาอะโรวาน่าที่ส่งผลต่อกระแสนิยมนั้น โดยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเหตุผลหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ปลามงคล ตามความเชื่อของชาวจีน เหล่งฮือ แปลว่า มังกร ซึ่งหมายถึงความยิ่งใหญ่ ส่งผลต่อด้านจิตใจของผู้เลี้ยงที่มีความเชื่อว่า เมื่อได้เลี้ยงปลาชนิดนี้แล้ว ทำให้ประกอบกิจการรุ่งเรือง มีหน้าที่การงานที่ยิ่งใหญ่ และประสบความสำเร็จในทุกด้าน

จากการสังเกต พบว่า ลูกค้าที่เข้ามาเลือกซื้อปลาอะโรวาน่าในแต่ละร้าน ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน หรือคนไทยเชื้อสายจีน เพราะใช้ชื่อเรียกปลาอะโรวาน่าว่า “เหล่งฮ้อ”

2. ปลาช่วยเสริมบารมี เนื่องจากปลาอะโรวาน่ามีราคาที่สูง บุคคลใดที่สามารถเลี้ยงปลาชนิดนี้ ถือว่าเป็นเครื่องพิสูจน์ฐานะของผู้เลี้ยง

“ลูกค้าของทางร้านผมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะดี การซื้อปลาอะโรวาน่าไปเลี้ยงไว้ที่บ้าน จึงเป็นการช่วยเสริมระดับฐานะของผู้เลี้ยงด้วย” (วีรชาติ นวลยง, สัมภาษณ์)

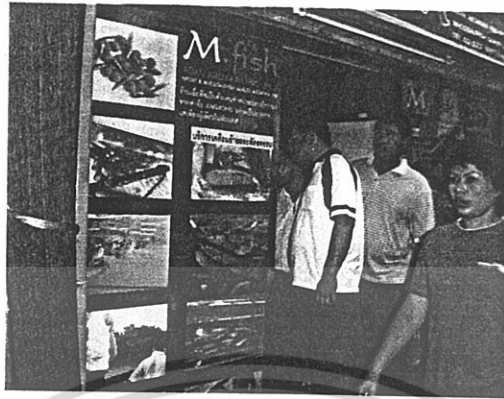
3. ความสวยงามของตัวปลา สีสันทองเกล็ดปลาอะโรวาน่าเป็นจุดเด่นของปลาชนิดนี้ ทำให้ผู้ที่พบเห็นหลงเสน่ห์ในความสวยงามของตัวปลา

“สิ่งที่ผมคิดว่าทุกคนต้องกล่าวถึงปลาอะโรวาน่าคือ ความสวยงามของมัน (ภาพที่ 17) เพราะปลาอะโรวาน่าเป็นปลาที่เมื่อมองต้องสะดุดตาจากประกายแสงของเกล็ดปลา” (ตี แซ่ฮ้อ, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 17 ปลาอะโรวาน่าเมื่อเกล็ดกระทบแสง

จากการสังเกต พบว่า ผู้เลี้ยงปลาสวยงามที่ชื่นชอบปลาตู้ จะเลือกเลี้ยงปลาอะโรวาน่ามากกว่าปลาชนิดอื่นๆ เนื่องจากปริมาณจำนวนลูกค้าที่เข้าร้านปลา อะโรวาน่าในแต่ละร้านมีจำนวนมาก และลูกค้าส่วนใหญ่ที่เข้ามาภายในร้าน จะใช้เวลาเลือกชมความสวยงามของตัวปลาเป็นเวลานาน (ภาพที่ 18)

ภาพที่ 18 กลุ่มคนที่เลือกซื้อสินค้าภายในร้าน M-fish

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มผู้เลี้ยงปลา ะโรวาน่าเป็นประการหลักสำคัญที่ช่วยในการกำหนดให้นักลงทุนต้องคำนึงถึง ทั้งด้านสายพันธุ์ ปลาเป็นสิ่งที่รับรองความสวยงามของปลาแต่ละสายพันธุ์ ซึ่งการเพาะเลี้ยงปลาสายพันธุ์เดียวกัน ในฟาร์มที่แตกต่างกัน ทำให้คุณภาพและความสวยงามของเกล็ดปลาแตกต่างกันด้วย ดังนั้นการ เปิดร้านจัดจำหน่ายปลาอะโรวาน่า จึงจำเป็นต้องเลือกสรรการนำเข้าปลาอะโรวาน่าจากฟาร์มที่มี ลักษณะพิเศษกว่าฟาร์มอื่นๆ เพื่อเป็นจุดเด่นทางการค้าของผู้ประกอบการ ส่งผลต่อการค้าใน ระยะยาวและสามารถครองตลาดได้ส่วนหนึ่งด้วย เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ด้านราคา ผู้ซื้อ โดยทั่วไปมีฐานะการเงินที่แตกต่างกัน ดังนั้นนักลงทุนต้องวางแผนในการเจาะกลุ่มเป้าหมายของผู้ ซื้อ ให้เกิดความพึงพอใจต่อปลาอะโรวาน่าตามกำลังทรัพย์ของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้จัดจำหน่ายที่ เจาะกลุ่มเป้าหมายระดับบน ควรเลือกจำหน่ายปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์ อะโรวาน่าแดง และอะ โรวาน่าทองอินโด สำหรับผู้จัดจำหน่ายที่เจาะกลุ่มเป้าหมายระดับล่างถึงปานกลาง ควรเลือก จำหน่ายปลาอะโรวาน่าเงิน อะโรวาน่าดำ อะโรวาน่าออสเตรเลีย อะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย และอะโรวาน่าเขียว และด้านกระแสนิยม เป็นอีกเหตุผลที่นักลงทุนต้องให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ความต้องการปลาอะโรวาน่าในแต่ละช่วงเวลาย่อมแตกต่างกัน เนื่องจากสีสันของปลา สายพันธุ์ใหม่ๆ ย่อมเป็นที่ต้องการของตลาดมากเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการเลือกจัดจำหน่ายปลา อะโรวาน่าแต่ละสายพันธุ์ควรคำนึงถึงกระแสนิยมในขณะนั้น ซึ่งกระแสนิยมของปลาชนิดนี้เกิด จากความนิยมของเหตุผล 3 ประการ ได้แก่ ปลามงคล ตามความเชื่อของคนจีน ปลาช่วยเสริม บารมี และความสวยงามของตัวปลาที่มีสีสันโดดเด่นเมื่อกระทบกับแสงด้วย

3. ระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่า

ปลาอะโรวาน่าเป็นปลาสวยงามที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ปริมาณความต้องการในตลาดมีมากกว่าจำนวนปลาอะโรวาน่าที่อยู่ตามธรรมชาติ ทำให้ประเทศต่างๆที่มีศักยภาพในการผลิตปลาอะโรวาน่า อาทิ ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น ทำการเพาะพันธุ์ปลาชนิดนี้ขึ้น โดยใช้พ่อแม่พันธุ์จากธรรมชาติในประเทศของตน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่น่าเข้าปลาอะโรวาน่าจากประเทศดังกล่าว เนื่องจากไม่สามารถเพาะพันธุ์ปลาชนิดดังกล่าวได้เอง เนื่องจากมีข้อจำกัดต่างๆมากมาย การเพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่ามีปัญหาอุปสรรค ดังนี้

1. ใช้ต้นทุนในการเพาะเลี้ยงสูง เพราะต้องซื้อปลาอะโรวาน่าที่มีคุณภาพสูง สีสดใสสวยงาม และเป็นสายพันธุ์แท้จากประเทศต้นกำเนิด เพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์ปลาอย่างน้อยจำนวน 100 ตัว เนื่องจากการเข้าคู่นอปลอเลี้ยงเป็นไปได้น้อยมากถ้ามีจำนวนปลาที่น้อยเกินไป และปลาจะเกิดการต่อสู้กันเองด้วย ซึ่งการใช้ต้นทุนจำนวนมาก ผลที่ได้ไม่แน่นอน และระยะเวลาานาน ทำให้ผู้จัดจำหน่ายไม่กล้าลงทุนเพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์เอเชีย แต่ใช้วิธีลงทุนนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งได้ผลกำไรแน่นอน และไม่เสียเวลาอีกด้วย

“การเพาะพันธุ์อะโรวาน่า ต้องใช้ปลา 100 ตัวขึ้นไป มีความเสี่ยงสูงมากต่อการผสมพันธุ์ครั้งหนึ่งแล้วได้ลูกปลา บางครั้งผมผสมพันธุ์กันแล้ว 5 ครั้ง ยังไม่ได้ลูกปลาเลย ผมจึงเลิกเพาะพันธุ์” (ตี แซ่อึ้ง, สัมภาษณ์)

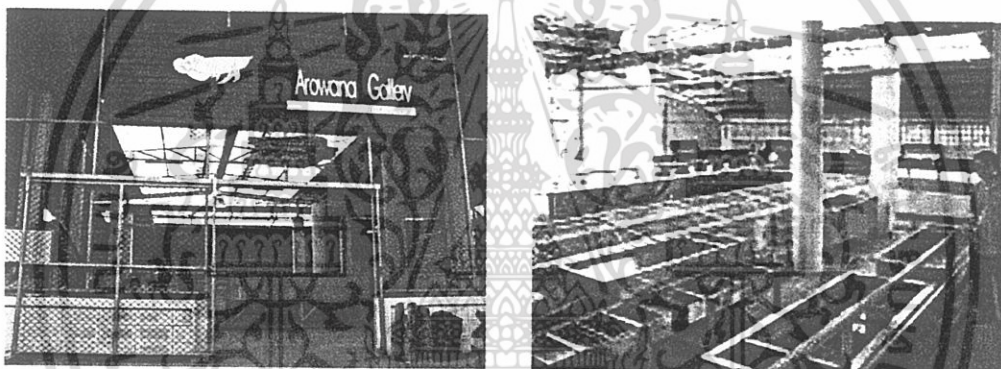
2. คุณภาพน้ำที่แตกต่างกัน การเพาะเลี้ยงอะโรวาน่าให้ได้สีสวยงามนั้น นอกจากต้องใช้พ่อแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพแล้ว ยังต้องมืองค้ประกอบหลายอย่างด้วย อาทิ แร่ธาตุจากแหล่งน้ำแม่ น้ำแต่ละสายย่อมมีแร่ธาตุที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เป็นผลต่อสีของเกล็ดปลาด้วย

“ผมทำงานคนเดียว จึงไม่มีเวลาเพาะพันธุ์ปลา เนื่องจากใช้เวลานานและคุณภาพน้ำในบ้านเราไม่เหมือนแหล่งต้นกำเนิด ผมจึงไม่กล้าลงทุน” (วีรชาติ นวลยง, สัมภาษณ์)

3. ต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ การปล่อยพ่อแม่พันธุ์ปลาอะโรวาน่าจำนวนหลายร้อยตัว ต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่มาก เพื่อให้ปลารู้สึกเหมือนอยู่ตามธรรมชาติ และต้องมีบ่ออนุบาลลูกปลาจำนวนมากด้วย (ภาพที่ 19)

“ผมไม่มีเวลา ในการรอดูปลาขนาดนั้น เพราะต้องใช้ต้นทุนสูงและระยะเวลา 3-4 ปี อีกทั้งทางร้านไม่มีพื้นที่มากมายด้วย” (กังวาล ชัยศรี, สัมภาษณ์)

“ทางร้านไม่มีฟาร์มเพาะเลี้ยง เนื่องจากเล็งเห็นว่า การเพาะเลี้ยงได้เองทำให้ปลาไม่ได้คุณภาพ ถึงแม้ว่าราคาถูกกว่าปลานำเข้า แต่ลูกค้าเชื่อว่าปลาที่นำเข้ามาคุณภาพมากกว่า” (คชาชาญ เกศแก้ว, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 19 บ่อเพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่า ภาพซ้าย แสดงภาพบริเวณบ่อผสมพันธุ์ ภาพขวา แสดงภาพบ่ออนุบาลลูกปลา

4. เทคนิคขั้นสูง ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะในการดูแลปลาอะโรวาน่าในช่วงผสมพันธุ์ เนื่องจากคอยสังเกตพ่อแม่ปลาอมไข่ ซึ่งในเวลานี้ต้องแยกพ่อแม่ปลาขึ้นมาทันที เพราะลูกปลาจะโดนปลาตัวอื่นภายในบ่อเพาะเลี้ยงกิน และต้องใช้เทคนิคในการงัดปากปลาเพื่อนำลูกปลาไปเลี้ยงในบ่ออนุบาลลูกปลา

“ทางบริษัทเรามีเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการสังเกตพ่อแม่ปลาอมไข่ ซึ่งต้องใช้เทคนิคขั้นสูง ถ้าพลาดเพียงครั้งเดียว หมายความว่า เราเสียหายหลายล้าน” (สิทธิธรรม เรืองจรุงพงศ์, สัมภาษณ์)

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้ทราบว่า ประเทศไทยยังไม่สามารถเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าสายพันธุ์เอเชียได้อย่างแท้จริง เนื่องจากปัญหาอุปสรรคในการเพาะเลี้ยง ได้แก่ ต้นทุนสูง คุณภาพที่แตกต่างกัน พื้นที่บ่อปลาขนาดใหญ่ และเทคนิคขั้นสูง จากการสังเกต พบว่า บ่อพักปลาอะโรวาน่าของบริษัท GRAND Aquarium ซึ่งเป็นบริษัทนำเข้า มีจำนวนบ่อเลี้ยงค่อนข้างมากและมีพื้นที่ขนาดใหญ่ จึงทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า บ่อเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าต้องมีขนาดใหญ่ด้วย เช่น บ่อเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ปลา 100 ตัว ต้องใช้การลงทุนเฉพาะการนำเข้าพันธุ์ปลา ราคาเฉลี่ยตัวละ 450,000 บาท รวมทั้งสิ้น 45,000,000 บาท เป็นต้น จึงเป็นผลให้ยังไม่มีบุคคลใดกล้าลงทุนเพื่อหวังผลในระยะยาว ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องนำเข้าปลาอะโรวาน่ามาเป็นเวลาหลายสิบปีจนถึงปัจจุบัน

3.1 วิธีการตลาดของปลาอะโรวาน่า

วิธีการตลาดของปลาอะโรวาน่าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่ผู้จัดจำหน่ายจะเป็นผู้นำเข้าปลาอะโรวาน่าเองจากต่างประเทศ เนื่องจากสามารถเลือกปลาที่มีคุณภาพจากฟาร์มที่ได้มาตรฐานจากประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญคือ ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยฟาร์มที่เป็นที่ผ่านการรับรองไฮเดสและเป็นแหล่งที่นิยมมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1.ปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์ นิยมนำเข้าจากฟาร์มในประเทศมาเลเซีย ได้แก่ Xianleng Farm , King Kong Aquarium , Lake Ocean Aquarium , Kim Kang Aquaculture เป็นต้น

2.ปลาอะโรวาน่าแดง นิยมนำเข้าจากฟาร์มในประเทศอินโดนีเซีย ได้แก่ The Henrie , PT Sumber Jaya Baru Sakti เป็นต้น

3.ปลาอะโรวาน่าทองอินโดนีเซีย นิยมนำเข้าจากฟาร์มในประเทศมาเลเซีย ได้แก่ Xengwaey Farm , Rainbow Aquaculture , Kim Kang Aquaculture เป็นต้น

“ปลาอะโรวาน่าแดงที่นิยมมากที่สุด ต้องเป็นปลาจาก The Henrie เท่านั้น เพราะลูกค้าของผมส่วนใหญ่ต้องการปลาจากฟาร์มนี้ เนื่องจากเป็นปลาที่มีสีส้มแปลกตา” (วีรชาติ นวลยง, สัมภาษณ์)

“ปลาในร้านผมจะเน้นที่ความแตกต่างจากคู่แข่ง ต้องมีความสวยงามของเกล็ด 5 ชั้น ผมเน้นที่ปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์และทองอินโดเป็นพิเศษ จึงเลือกนำเข้าจากฟาร์มชั้นนำในประเทศมาเลเซียคือ Xengwaey Farm” (นทียา เลียงสกุล, สัมภาษณ์)

“เหตุผลที่นำเข้าพ่อแม่พันธุ์ปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์และทองอินโดจาก Kim Kang Aquaculture และ Rainbow Aquaculture เข้ามาเพาะเลี้ยง เนื่องจากสีส้มของเกล็ดปลาในระยะยาวมีคุณภาพมากกว่าฟาร์มอื่น” (สิทธิธรรม เรื่องจรวงศ์, สัมภาษณ์)

“King Kong Aquarium เป็นฟาร์มที่ผมมั่นใจในคุณภาพและสีส้มของปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์ และเป็นฟาร์มที่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งผ่านการรับรองไซเตสด้วย” (ไพโรจน์ อิ่มสมบัติ, สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์พบว่า การนำเข้าปลาอะโรวาน่าในแต่ละสายพันธุ์ ผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่เลือกนำเข้าจากฟาร์มที่มีความชำนาญด้านการเพาะเลี้ยงในแต่ละสายพันธุ์โดยตรง เพื่อความมั่นใจในเรื่องคุณภาพและสีส้มของสายพันธุ์ปลา เพราะปลาอะโรวาน่านำเข้ามาจะเป็นสายพันธุ์แท้และมีสีของเกล็ดปลาสวยงามขึ้นตามอายุของปลา

วิถีการตลาดของปลาอะโรวาน่าในประเทศไทย ผู้ประกอบการร้านค้าจะเลือกนำเข้าปลาชนิดนี้ด้วยตนเอง โดยไม่ผ่านเกษตรกรรายใหญ่หรือพ่อค้าคนกลาง เนื่องด้วยปลามีราคาสูง ประกอบกับคุณภาพของปลาเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นปลาที่นำเข้าต้องได้รับการเลือกสรรเป็นอย่างดี ไม่นิยมนำเข้าปลาแบบเหมาลือด เพื่อหลีกเลี่ยงปลาไม่มีคุณภาพและผลกำไรที่ลดลง

“คุณภาพและสีส้มของปลาเป็นสิ่งสำคัญ ก่อนการนำเข้าทุกครั้ง ผมต้องไปคัดปลาจากฟาร์มที่ผมซื้อด้วยตนเอง” (นทียา เลียงสกุล, สัมภาษณ์)

“ผมรับซื้อปลาจากฟาร์มโดยตรง ไม่ผ่านบริษัทนำเข้าหรือพ่อค้าคนกลาง และปลาต้องได้รับการคัดเลือกอย่างดี เพราะไม่ใช่ปลาเหมาลือด” (คชาชาญ เกศแก้ว, สัมภาษณ์)

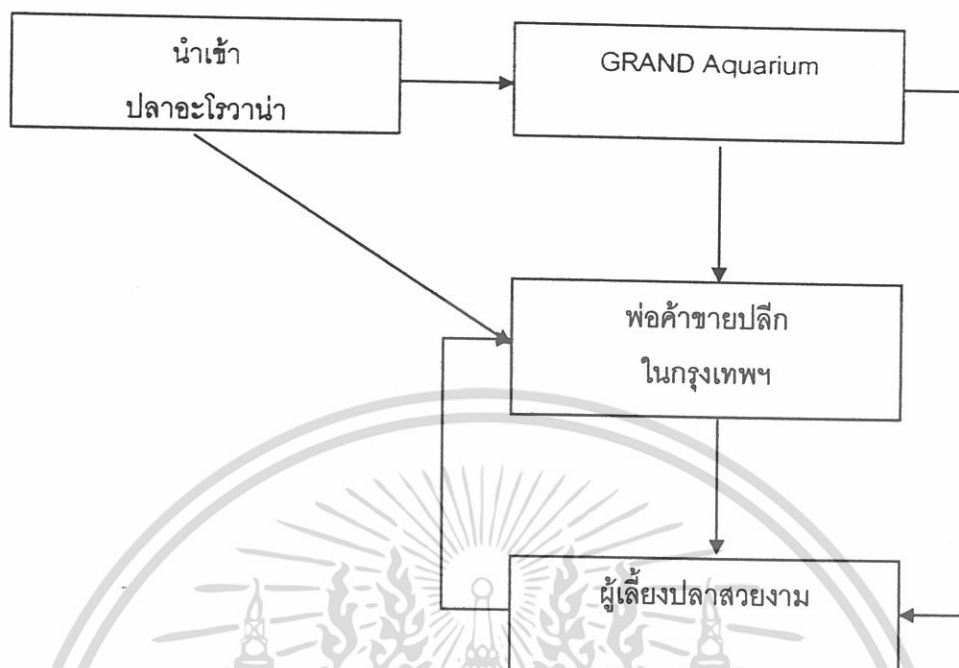
สำหรับบริษัทนำเข้าปลาอะโรวาน่าในประเทศไทย พบว่า เป็นการเปิดธุรกิจให้สำหรับผู้ประกอบการที่เพิ่งตั้งกิจการใหม่และไม่มี ความชำนาญในการเลือกสายพันธุ์ปลา หรือผู้ประกอบการที่มีเงินทุนน้อย โดยพ่อค้าขายปลาก็จะรับซื้อปลาอะโรวาน่ามาจากบริษัทนำเข้าและขายต่อไปยังผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วไป ซึ่งในประเทศไทยมีบริษัทนำเข้าปลาอะโรวาน่าเพียงรายเดียว คือ GRAND Aquarium

“บริษัทของผม เป็นการทำธุรกิจนำเข้าปลาอะโรวาน่า ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ววิถี การตลาดของปลาชนิดนี้ พบว่า ผู้ที่เปิดร้านค้าอะโรวาน่าจะนำปลามาเอง แต่มีบางรายที่มี เงินทุนไม่เพียงพอ หรือเป็นร้านค้าเปิดใหม่จะนิยมมาเลือกปลาจากร้านของผม เพื่อเป็นการสำรอง เงินทุนในกิจการ” (สิทธิธรรม เรืองจรูญพงษ์, สัมภาษณ์)

นอกจากการนี้ การซื้อขายปลาอะโรวาน่า ผู้ประกอบการร้านค้าบางรายมีการรับ ซื้อปลาจากผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วไปด้วย แต่จะรับซื้อโดยเฉพาะผู้ที่ซื้อไปจากร้านของตนเท่านั้น

“ร้านผมจะมีลูกค้านำปลามาขายคืนกลับทางร้าน เพื่อแลกอะโรวาน่าตัวใหม่ กลับไป ซึ่งถ้าปลาที่นำมาขายมีคุณภาพดี สีสดสวยงาม ผมจะคืนเงินให้กับลูกค้าด้วย และจะนำ ปลาไปขายยังลูกค้ารายอื่นต่อไป” (วีระชาติ นวลยง, สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการปลาอะโรวาน่าพบว่า วิถีการตลาดของปลา อะโรวาน่าในประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ ผู้ประกอบการเป็นผู้นำเข้ามาค้าเอง โดยไม่ผ่านเกษตรกร รายใหญ่หรือพ่อค้าคนกลาง แต่ยังมีร้านค้าบางร้านที่เป็นการก่อตั้งกิจการใหม่ หรือเงินทุนน้อยจะ รับซื้อพันธุ์ปลาอะโรวาน่าจากบริษัทนำเข้า ซึ่งในการนำเข้าในแต่ละครั้ง ปลาทุกตัวต้องได้รับการ คัดเลือกจากฟาร์มที่ได้มาตรฐาน มีความชำนาญการเพาะเลี้ยงสายพันธุ์นั้นๆเป็นอย่างดี เพื่อเลี่ยง ปัญหาในด้านความเสี่ยงเรื่องผลกำไร และคุณภาพของตัวปลา และเมื่อขายไปยังผู้เลี้ยงสวยงาม แล้ว จะมีการรับซื้อปลาคืนกลับมายังทางร้านด้วย ดังแสดงในภาพที่ 20

ภาพที่ 20 วิธีการตลาดปลาอะโรวาน่าในประเทศไทย

3.1.1 การตลาดภายในประเทศ

การค้าปลาอะโรวาน่าภายในประเทศ

มีศูนย์กลางการค้าอยู่ภายในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นศูนย์รวมการค้าจำหน่ายปลาสวยงามทุกชนิด สามารถรองรับความต้องการของผู้เลี้ยงปลาสวยงามได้ทุกประเภท มีตลาดการค้าหลายแห่ง ประกอบด้วยตลาดค้าส่งและค้าปลีก ทำให้การนำเข้าปลาอะโรวาน่าสู่กรุงเทพฯ เป็นแห่งแรก เพื่อสะดวกในการค้าปลาอะโรวาน่า และสร้างกำไรแก่ผู้ประกอบการ โดยตลาดค้าส่งและค้าปลีกปลาอะโรวาน่ามี ดังนี้

3.1.1.1 การค้าส่งปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพฯ มีแหล่งใหญ่ที่สุด คือ GRAND Aquarium เป็นบริษัทนำเข้า เพื่อทำการค้าส่งปลาอะโรวาน่ารายเดียวในกรุงเทพฯ ซึ่งเปิดจำหน่ายทุกวันตั้งแต่เวลา 8.00-17.00 น. โดยจำหน่ายปลาอะโรวาน่าเฉพาะสายพันธุ์ที่นิยมในประเทศไทยเท่านั้น คือ ปลาอะโรวาน่าทวิปเอเซีย

“บริษัทของผม ทำธุรกิจนำเข้าปลาอะโรวาน่ารายเดียวในประเทศไทย ทำการค้าส่งปลาอะโรวาน่า และค้าปลีกให้กับลูกค้าที่ผมไว้วางใจ ซึ่งทางร้านขายเฉพาะปลาอะโรวาน่าเอเชียเท่านั้น” (สิทธิธรรม เรื่องจรรยาบรรณ, สัมภาษณ์)

“ร้าน Arowana RTG. ของผม เป็นเครือข่ายของ GRAND Aquarium ซึ่งผมจะรับซื้อปลาจากบริษัทนี้มาขายทางหน้าร้าน โดยจะซื้อประมาณ 30 ตัว / 2 เดือน” (ทวีเกียรติ พงศ์นพรัตน์, สัมภาษณ์)

3.1.1.2 การค้าปลีก มีการกระจายทั่วไปในบริเวณเขตจตุจักร ได้แก่ ตลาดชั้นเดียย ตลาดเซเว่นเดย์ และตลาดศรีสมรภักดิ์ การซื้อขายในตลาดนี้ ผู้จำหน่ายปลาอะโรวาน่าอยู่ในรูปแบบร้านค้า ซึ่งเป็นผู้จูงจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ดั้งเดิม โดยส่วนใหญ่เปิดจำหน่ายทุกวันตั้งแต่เวลา 8.00-19.00 น. ยกเว้นวันหยุดหีบห่อ

“ร้านเราเปิดทุกวัน เว้นวันหยุดหีบห่อ ซึ่งโดยส่วนมากเป็นวันที่รับปลาเข้าร้านจึงไม่เปิดขาย และเปิดจำหน่ายตั้งแต่ตลาดเปิดคือ 8.00-19.00 น. ซึ่งเป็นไปในรูปแบบค้าปลีก เพราะส่วนมากลูกค้าจะซื้อประมาณ 1-2 ตัว / ครั้ง แต่ถ้าลูกค้าต้องการซื้อปลาเป็นจำนวนมากร้านเรามีให้เลือกไม่เพียงพอ จะทำการส่งสินค้าไปยังต่างประเทศและรอสินค้านั้นเข้ามาพร้อมกับปลาลือทต่อไป ซึ่งลูกค้าต้องรออย่างน้อย 1-2 เดือน” (วีรชาติ นวลยง, สัมภาษณ์)

การค้าปลาอะโรวาน่าภายในประเทศในกรุงเทพฯ สามารถเลือกซื้อปลาได้จากการค้าส่งแหล่งใหญ่และแหล่งเดียวในประเทศไทย คือ GRAND Aquarium และตลาดค้าปลีกแหล่งใหญ่ในบริเวณเขตจตุจักร

3.1.2 วิธีการซื้อขาย

การค้าปลาอะโรวาน่า ผู้ซื้อจะเป็นผู้มาเลือกปลาด้วยตนเอง โดยดูจากสายพันธุ์ที่ต้องการ สี สัน รูปร่าง และราคา เมื่อทำการตกลงกันได้แล้ว ส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะชำระเงินด้วยเงินสด แต่บางร้านก็มีการให้เครดิตแก่ผู้ซื้อด้วย

“ส่วนใหญ่ลูกค้าผมอยู่ในระดับบน การซื้อปลาแต่ละครั้งจะชำระเป็นเงินสด แต่ถ้าเป็นลูกค้าประจำ ผมจึงยอมให้เครดิตประมาณ 7 วันเป็นอย่างมาก” (คชาชาญ เกศแก้ว, สัมภาษณ์)

“ในการเลือกซื้อปลาแต่ละครั้ง ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นผู้มาเลือกซื้อปลาด้วยตัวเอง ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณา คือ สีสันของสายพันธุ์ที่ต้องการ รูปร่างของปลาแต่ละชนิดพันธุ์ที่แตกต่างกัน และราคาปลาเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจ” (นทียา เลี้ยงสกุล, สัมภาษณ์)

ส่วนการโฆษณาสนับสนุนการขายของทางร้านนั้น ผู้ประกอบการ ใช้วิธีการลงโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต และใช้ป้ายคัทเอ๊าท์

“การซื้อขายของร้านผม นอกจากการมาสั่งจองจากหน้าร้านแล้ว สามารถเข้าไปจองปลาได้ที่ www.toparowana_agency.com” (วิชาดี นวลยง, สัมภาษณ์)

การค้าปลาทะเลน้ำจืด โดยส่วนใหญ่ผู้ซื้อเป็นผู้มาเลือกปลาด้วยตัวเองจากทางหน้าร้านหรือจากการดูสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ในการชำระเงินนั้นมีการชำระเป็นเงินสดและให้เครดิตแก่ลูกค้าประจำแล้วแต่การตกลงกัน

3.1.2.1 การกำหนดราคา

ผู้ประกอบการร้านค้าปลาสวยงามโดยทั่วไป จะกำหนดราคาจากท้องตลาดเป็นสำคัญ เนื่องจากการแข่งขันในเรื่องของราคาปลาที่มีราคาถูกกว่าคุณภาพสำหรับปลาทะเลน้ำจืดระดับราคาที่มีความสำคัญไม่เท่ากับคุณภาพที่ผู้ซื้อต้องการ ดังนั้นผู้ขายจึงกำหนดราคาจากต้นทุนการนำเข้า ดังแสดงในตารางที่ 2 ไม่เน้นราคาท้องตลาด เพราะปลาทะเลน้ำจืดแต่ละตัวมีเอกลักษณ์ไม่เหมือนกัน จึงสามารถกำหนดราคาอยู่ในระดับสูงได้ ซึ่งมีตลาดรองรับอยู่ตลอดเวลา

“ราคาปลา ผมกำหนดจากต้นทุนทั้งหมดมากกว่าการเทียบกับร้านค้าอื่นๆในท้องตลาด เพราะผมมั่นใจในคุณภาพ” (ตี แซ่ฮ้อ, สัมภาษณ์)

“สำหรับร้านผม การกำหนดราคาปลาขึ้นอยู่กับต้นทุนทั้งหมดในการนำเข้า และลักษณะพิเศษของปลาอะโรวาน่าแต่ละตัว” (ไพโรจน์ อิ่มสมบัติ, สัมภาษณ์)

ตารางที่ 2 ราคาปลาอะโรวาน่า

สายพันธุ์ปลา	ราคาต้นทุน (บาท / ตัว)	ราคาขาย (บาท / ตัว)	ลักษณะพิเศษ (บาท / ตัว)
1. อะโรวาน่าแดง	30,000 - 50,000	60,000 - 100,000	120,000
2. อะโรวาน่าทองมาเลย์	10,000 - 50,000	70,000 - 450,000	500,000
3. อะโรวาน่าทองอินโด	8,000 - 10,000	20,000 - 50,000	70,000
4. อะโรวาน่าเขียว	500	1,500 - 4,000	-
5. อะโรวาน่าเงิน	1,000	5,000	-
6. อะโรวาน่าดำ	200 - 500	1,500 - 10,000	-
7. อะโรวาน่าออสเตรเลีย	1,000	2,000 - 7,000	-
8. อะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย	500 - 700	1,000 - 2,000	-

หมายเหตุ ราคาปลาอะโรวาน่าเทียบจากปลาที่โตเต็มวัย และลักษณะพิเศษคือ เกล็ดห้าชั้น สำหรับปลาอะโรวาน่าทองมาเลย์และอะโรวาน่าทองอินโด สีเส้นที่แดงจัด สำหรับปลาอะโรวาน่าแดง

การกำหนดราคาปลาอะโรวาน่าของผู้ประกอบการ ใช้ต้นทุนการนำเข้าและเอกลักษณ์ของปลาอะโรวาน่าในแต่ละตัวเป็นเกณฑ์หลักสำคัญในการกำหนดราคา ซึ่งแตกต่างจากปลาสวยงามทั่วไปในท้องตลาด

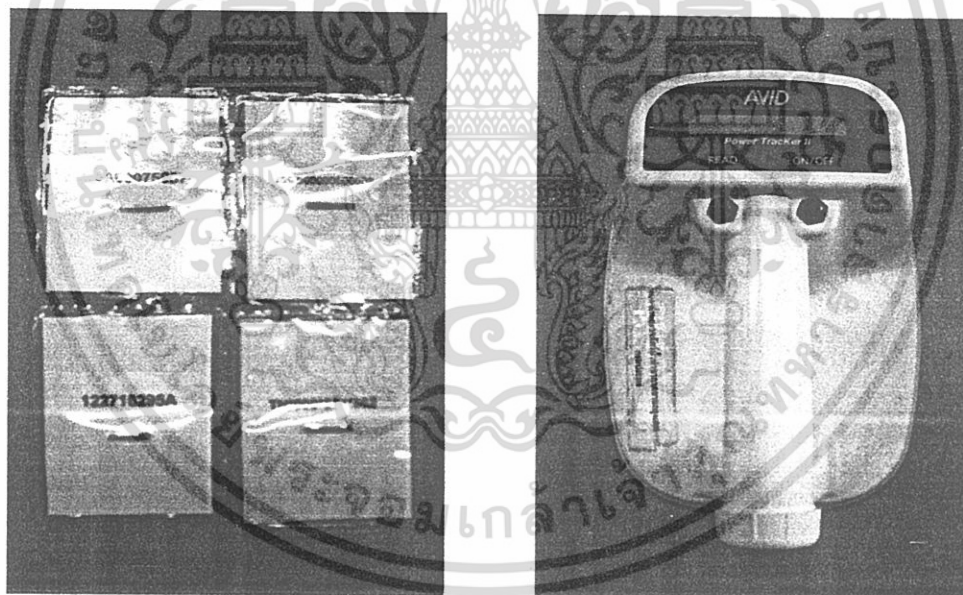
3.1.3 การค้าระหว่างประเทศ

ในปัจจุบันการค้าปลาอะโรวาน่าสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการหลายรายไปพร้อมกับการเสียดุลการค้าให้กับประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เนื่องจากศักยภาพในการเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าที่ไม่สามารถทัดเทียมกับต่างประเทศได้ ประกอบกับอุปสรรคต่างๆในการเพาะเลี้ยง ทำให้มีธุรกิจการนำเข้าอะโรวาน่าขึ้น

3.1.3.1 ขั้นตอนการนำเข้า

ปลาอะโรวาน่าจัดเป็นสัตว์น้ำที่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดหนึ่ง เนื่องจากตามแหล่งน้ำธรรมชาติมีจำนวนลดลงมาก การค้าปลารชนิดนี้จึงต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่ถูกต้อง การส่งออกจากฟาร์มในแต่ละประเทศ ปลาทุกตัวต้องได้รับการฝังไมโครชิพ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงว่า เป็นปลาที่เพาะพันธุ์ในรุ่น F2 (ปลาที่เกิดจากพ่อแม่ปลาจากธรรมชาติ) ซึ่งตามกฎหมายไซเตส อนุญาตให้ทำการค้าได้ ดังนั้น ปลาที่มีไมโครชิพ จัดว่าเป็นปลาที่ถูกต้องตามกฎหมายการนำเข้าและไม่ใช่ปลาเถื่อน

“การกำหนดตัวปลาโดยใช้ไมโครชิพ (ภาพที่ 21) เป็นสิ่งง่ายที่สุดในการจำแนกปลาที่ถูกต้องตามกฎหมายออกจากปลาเถื่อน ซึ่งถ้าไมโครชิพไม่ตรงกับหมายเลขในใบนำเข้าหรือปลาไม่ได้รับการฝังไมโครชิพ ปลาจะไม่สามารถนำเข้าได้” (พงษ์ศรีณ พงษ์ภาสไพศาล, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 21 เครื่องมือตรวจสอบการนำเข้า ภาพซ้าย แสดงภาพไมโครชิพ
ภาพขวา แสดงภาพเครื่องสแกนรหัสไมโครชิพ

“ปลาอะโรวาน่าที่ถูกต้องตามกฎหมาย และอนุญาตให้นำเข้าได้ ต้องเป็น ปลาที่ไม่มีโคโรซิปเท่านั้น ซึ่งทางกฎหมายไซเตสอนุญาตให้ทำการค้าได้เฉพาะปลาที่เกิดจากการ เพาะพันธุ์ในรุ่น F2” (ประพันธ์ ลิปิยะคุณ, สัมภาษณ์)

การฝังไมโครชิพในตัวปลาอะโรวาน่า ทำการฉีดในบริเวณเส้นกลางหลัง หรือท้อง ซึ่งเส้นกลางหลังอยู่ในตำแหน่งเกล็ดที่ 2 นับจากหัวปลา แต่จะฉีดย่อนเกล็ดที่ 5 เข้าไป

ส่วนการขนส่งปลาอะโรวาน่าด้วยการเดินทางโดยเครื่องบิน ควรใช้ ระยะเวลาให้น้อยที่สุด เข้ามาที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ เจ้าหน้าที่ด่านตรวจสัตว์น้ำกรมประมง เป็นผู้ตรวจสอบแกนไมโครชิพจากตัวปลา (ภาพที่ 22)

ภาพที่ 22 การตรวจสอบสินค้า ภาพซ้าย แสดงภาพการขนส่งสินค้าทางเครื่องบิน ภาพกลาง แสดงภาพการเช็คจำนวนสินค้า ภาพขวา แสดงภาพการสุ่มตรวจรหัสไมโครชิพ

“การนำเข้าปลาอะโรวาน่าทุกตัวที่ถูกต้องตามกฎหมายภายในกรุงเทพฯ โดยทางเครื่องบิน ผมเป็นผู้ตรวจสอบแกนโคโรซิปทุกตัว ตรงบริเวณเส้นกลางหลัง” (ประพันธ์ ลิปิยะคุณ, สัมภาษณ์)

ผู้ประกอบการที่นำปลาอะโรวาน่าผ่านการตรวจสอบแกนไมโครชิพแล้ว จะ ต้องดำเนินการขอใบอนุญาตนำเข้า โดยต้องยื่นใบสำคัญ 3 ฉบับ ได้แก่ ใบสป.11 สป.13 และสป. 15 ตามรายละเอียด ดังนี้

1. สป.11 คือ ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้จากการ เพาะพันธุ์

“ใบอนุญาตสป.11 นี้ จะมีบัญชีแนบท้ายใบอนุญาตที่เจ้าหน้าที่
จะใส่รหัสของปลาอะโรวาน่าที่ร้านค้าได้รับอนุญาตให้จำหน่ายว่า สามารถจำหน่ายได้มีกี่ตัว แต่
ละตัวมีรหัสอะไรบ้าง (ภาพที่ 23)” (วีรชาติ นวลยง, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 23 ใบ สป.11

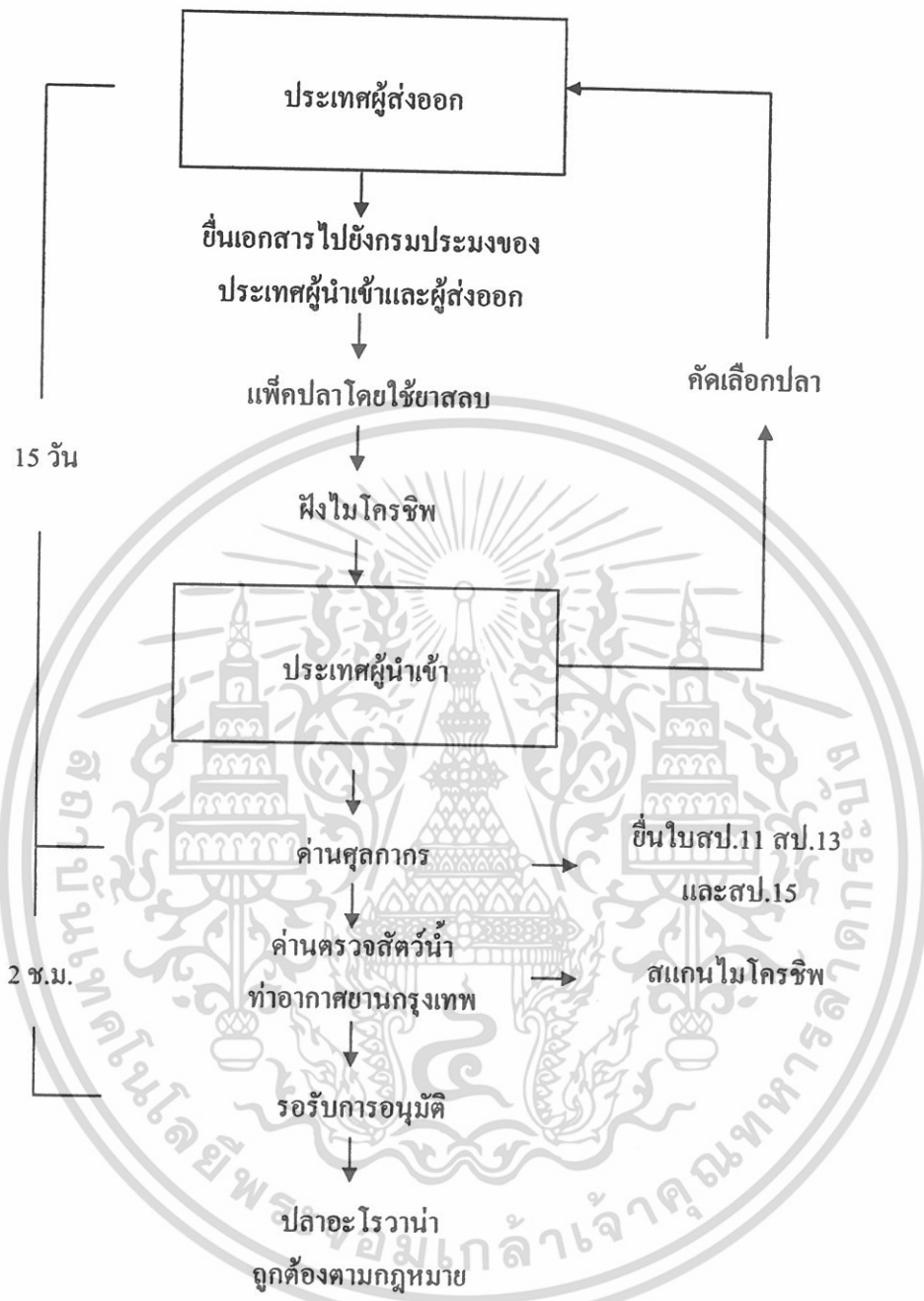
2. สป.13 คือ ใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าคุ้มครอง
3. สป.15 คือ ใบอนุญาตคุ้มครองสัตว์ป่าคุ้มครอง

การดำเนินการตามขั้นตอนตั้งแต่ยื่นเอกสารการนำเข้า ผ่านด่าน
ศุลกากร และสุ่มตรวจไมโครชิพเสร็จสิ้น ผู้ประกอบการสามารถนำเข้าปลาอะโรวาน่าได้ถูกต้อง
ตามกฎหมาย ดังแสดงในภาพที่ 24

ขั้นตอนการนำเข้าปลาอะโรวาน่า ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ประเทศผู้
นำเข้าต้องไปคัดเลือกปลาจากประเทศที่ตนต้องการ แล้วทำการตกลงนำเข้าประเทศ โดยประเทศ
ผู้ส่งออกต้องยื่นเอกสารไปยังกรมประมงของตนและประเทศผู้นำเข้าผู้นำเข้า ซึ่งเป็นการแจ้ง
รายละเอียดจำนวนปลาที่ส่งออก เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วจึงนำปลาที่ถูกฝังไมโครชิพออกนอก

ประเทศได้ สำหรับประเทศผู้นำเข้าต้องยื่นเอกสารแนบ ใบสป.11 สป.13 และสป.15 ที่ด่านศุลกากร รวมระยะเวลา 15 วันหรือ 2 สัปดาห์ และรอรับการตรวจสแกนไมโครชิพจากด่านตรวจสัตว์น้ำ ทำอากาศยานคอนเมือง สังกัดกรมประมง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง จากนั้นรอรับการอนุมัติการนำเข้าปลาอะโรวาน่ารุ่นF2 จึงสามารถนำเข้าปลาอะโรวาน่าได้ถูกต้องตามกฎหมาย

ภาพที่ 24 ขั้นตอนการนำเข้าปลาอะโรวาน่า

3.1.3.2 มาตรการควบคุมการนำเข้าปลาอะโรวาน่า

ในอดีตการควบคุมการนำเข้าปลาอะโรวาน่า มุ่งเน้นเพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคสัตว์น้ำมิให้เข้ามาสู่ประเทศไทย อันจะเป็นการเกิดผลกระทบต่อธุรกิจการเพาะเลี้ยงของไทยเป็นสำคัญ ต่อมาเมื่อการค้าระหว่างประเทศเพิ่มปริมาณการค้ามากขึ้น และมีการนำเข้าปลาอะโรวาน่ามาทำการค้าระหว่างประเทศมากขึ้นตามลำดับ จนส่งผลกระทบต่อจำนวนประชากรของปลาอะโรวาน่าในธรรมชาติ ทำให้ประเทศต่างๆทั่วโลกต้องเจรจาจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรดังกล่าว โดยกำหนดเงื่อนไขในการค้าปลาอะโรวาน่าระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยจำเป็นต้องมีการควบคุมการนำเข้าปลาอะโรวาน่า โดยมีกฎหมายที่ควบคุมการนำเข้าจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 มีลักษณะควบคุม คือ ผู้ที่ประสงค์จะนำเข้าปลาอะโรวาน่า ต้องมาขอรับอนุญาตจากกรมประมงก่อน จึงจะนำเข้ามาได้

2. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มีลักษณะควบคุม คือ ปลาอะโรวาน่าที่นำเข้าทุกตัว ต้องเป็นปลาที่ได้จากการเพาะพันธุ์เท่านั้น

“ปลาอะโรวาน่าที่นำเข้ามาทุกตัว ต้องเป็นปลาที่ได้จากการเพาะพันธุ์เท่านั้นและต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมง มิฉะนั้นจะผิดต่อกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า” (ประพันธ์ ลีปายะคุณ, สัมภาษณ์)

3. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 มีลักษณะควบคุม คือ เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ ประจำหน้าตรวจสัตว์น้ำ จะนำปลาอะโรวาน่าไปกักตรวจ ณ สถานกักกันสัตว์ที่กำหนด เมื่อพบว่าปลอดโรค จึงอนุญาตเคลื่อนย้ายเข้าประเทศได้

“เพื่อความปลอดภัยของคนในประเทศ การนำเข้าสัตว์น้ำทุกชนิดต้องผ่านการตรวจโรคระบาดสัตว์” (ประพันธ์ ลีปายะคุณ, สัมภาษณ์)

กรณีเป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น ๆ ต้องมีเอกสารเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล
2. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ
3. สำเนาบัตรประจำตัวบุคคลของผู้รับมอบอำนาจ
4. หนังสือมอบอำนาจ

3.1.3.4 การตรวจสอบหลังการนำเข้า

การตรวจสอบปลาอะโรวาน่าหลังจากนำเข้านั้น เจ้าหน้าที่จากกรมประมงจะสุ่มตรวจตามร้านค้าและบริษัทนำเข้า โดยเรียกดูใบอนุญาตให้ค้า (สป.11) เป็นลำดับแรก ต่อจากนั้นจะตรวจสอบปลาอะโรวาน่าที่อยู่ในร้านค้า โดยดูจากรหัสไมโครชิพในตัวปลาตรงกับรหัสที่อยู่หลังใบอนุญาตหรือไม่ ถ้าพบว่ามีปลาบางตัวที่รหัสไม่ตรงกับรหัสที่อยู่หลังใบอนุญาต จะเกิดปัญหา 2 กรณี ดังนี้

1. เป็นปลาเถื่อน ผู้ประกอบการได้รับโทษจำคุก 4 ปี และปรับ 40,000 บาท
2. ไม่ใช่ปลาเถื่อน แต่เป็นปลานำเข้าที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย คือ "ไม่มีใบเคลื่อนที่สัตว์ป่าคุ้มครอง (สป.13)"

ดังนั้น กรมประมงจึงมีวิธีแก้ปัญหา ดังนี้

“ร้านค้าที่จำหน่ายปลาอะโรวาน่าต้องมีหนังสือ สป.11 สป.13 และสป.15 มิฉะนั้นจะไม่ทำการค้า โดยใบสป.13 อนุญาตให้ยื่นขอหนังสือล่าช้ากว่าฉบับอื่นได้ แต่ต้องรีบดำเนินการ”(ประพันธ์ สิปายะคุณ, สัมภาษณ์)

การตรวจสอบปลาอะโรวาน่าหลังการนำเข้า เจ้าหน้าที่จากกรมประมงสุ่มตรวจจากผู้ประกอบการร้านค้า และบริษัทนำเข้า จากหนังสือ สป.11 สป.13 และสป.15 ซึ่งถ้าพบว่าผู้ประกอบการรายใดมีไม่ครบทั้ง 3 ฉบับ ถือว่าผิดกฎหมาย

3.1.3.5 ปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้า

อุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในระหว่างนำเข้าสินค้าประเภทปลาสวยงาม ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่า ดังนี้

1. ปลาตายระหว่างการเดินทาง แต่ประเทศต้นทางไม่รับผิดชอบ ทำให้ผู้จำหน่ายต้องขายปลาอะโรวาน่าในราคาที่สูงขึ้น
2. การตรวจเช็คสินค้าของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจสัตว์น้ำที่ล่าช้า ทำให้ปลาบางตัวมีลักษณะรูปร่างที่เปลี่ยนไป เนื่องจากการสูบอากาศเข้าท้องมากเกินไปในระหว่างสแกนไมโครชิพ ทำให้เกิดความเสียหายต่อราคาปลา จัดว่าเป็นปลาเสีย

“ในการตรวจสแกนไมโครชิพของปลาอะโรวาน่า ที่ผู้จำหน่ายนำเข้าแต่ละราย บางครั้งมีการนำเข้าเป็นจำนวนมากทำให้ยากต่อการตรวจเช็คทุกตัว เจ้าหน้าที่จึงมีความจำเป็นต้องทำการสุ่มตรวจร้อยละ 5-20 ของปลาทั้งหมด (แล้วแต่ประวัติของผู้จำหน่ายแต่ละราย) เนื่องจากถ้าใช้เวลานาน ปลาจะเกิดการบอบช้ำ และอาจตายได้ (ชิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์, สัมภาษณ์) (ภาพที่ 26)

ภาพที่ 26 คุณชิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์

“ในระหว่างการนำเข้าปลาอะโรวาน่า มาสู่ประเทศไทยแล้ว ระหว่างทางปลาตาย ประเทศต้นทางจะรับผิดชอบให้กับผม50%” (ไพโรจน์ อิมสมบัติ, สัมภาษณ์)

ปัญหาและอุปสรรคในการนำเข้าปลาอะโรวาน่าโดยทั่วไป ได้แก่ ปลาตายระหว่างการเดินทาง และการตรวจสแกนไมโครชิพที่ล่าช้า ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นประเทศผู้ส่งออกเป็นผู้รับผิดชอบเพียงร้อยละ 50 ของสินค้าที่เสียหาย แล้วแต่การตกลงกันของผู้ซื้อและผู้ขาย

4. ผลของอนุสัญญาไซเตส

การนำเข้าปลาอะโรวาน่าในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เลี้ยงปลาสวยงาม จากเหตุผลสำคัญที่ไม่สามารถเพาะเลี้ยงได้ในประเทศไทย ทำให้การนำเข้าต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในขณะนี้ปลาอะโรวาน่าใกล้จะสูญพันธุ์ ดังนั้นจึงมีกฎหมายคุ้มครองการค้าสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์คือ อนุสัญญาไซเตส เข้ามาเพื่อให้การทำการค้าระหว่างประเทศเป็นไปอย่างถูกต้อง ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มจำนวนประชากรปลาอะโรวาน่าในธรรมชาติ

การลดจำนวนของปลาอะโรวาน่าในธรรมชาติ มีสาเหตุสำคัญ ดังนี้

1. มนุษย์จับไปกินเป็นอาหาร เนื่องจากความไม่มีความรู้ว่าเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

2. การทำการค้าปลาอะโรวาน่าที่ได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ

“ส่วนใหญ่ปลาอะโรวาน่าในแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลผ่านชุมชน ปลาจะถูกจับกินเป็นอาหารของชาวบ้าน” (จิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนธ์, สัมภาษณ์)

จากสาเหตุที่ส่งผลต่อการลดจำนวนลงของปลาอะโรวาน่าทำให้พบว่า ในปัจจุบันนี้ปลาอะโรวาน่าทุกสายพันธุ์อยู่ในขอบข่ายของการใกล้จะสูญพันธุ์แล้วทั้งสิ้น ซึ่งสายพันธุ์ที่ถูกระบุไว้ในอนุสัญญาไซเตส มีทั้งหมด 2 ชนิด 6 สายพันธุ์ คือ บัญชีแนบท้ายหมายเลข 1 จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ปลาอะโรวาน่าออสเตรเลีย คือ อะโรวาน่าออสเตรเลีย อะโรวาน่าจุดออสเตรเลีย และปลาอะโรวาน่าเอเชีย ได้แก่ อะโรวาน่าทองมาเลย์ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองอินโด และอะโรวาน่าเขียว ส่วนปลาอะโรวาน่าอีก 3 ชนิด คือ อะโรวาน่าอเมริกาใต้ ได้แก่ อะโรวาน่าดำ และอะโรวาน่าเงิน อะโรวาน่าแอฟริกา และอะราไพมา ได้ถูกถอนจากบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตสแล้ว

การที่อนุสัญญาไซเตสเข้ามาควบคุมให้การค้าปลาอะโรวาน่าเป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจทางการค้าปลาอะโรวาน่าเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการนำเข้า เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบตลาดปลาอะโรวาน่าพบว่า อนุสัญญาไซเตสส่งผลกระทบต่อทั้งผลดีและผลเสีย ดังนี้

ผลดีของอนุสัญญาไซเตส

1. ทำให้จำนวนปลาอะโรวาน่าตามแหล่งน้ำธรรมชาติคงไว้และมีจำนวนมากขึ้นในแต่ละปี

2. ลดการลักลอบนำเข้าปลาอะโรวาน่า

3. เป็นเครื่องหมายชี้วัดความถูกต้องของการค้าปลาอะโรวาน่า เนื่องจากปลาที่นำเข้าได้ต้องเป็นปลาที่ได้จากการเพาะพันธุ์เท่านั้น

“ผลของอนุสัญญาไซเตสเป็นเรื่องที่ดี สามารถจัดผู้ที่ลักลอบนำปลาเข้ามาในประเทศได้ ทำให้เกิดความถูกต้อง “ไม่เกิดปัญหาตามมาภายหลัง” (คชาชาญ เกศแก้ว, 2548)

“ไซเตสส่งผลดีต่อการซื้อขายปลาอะโรวาน่า เนื่องจากควบคุมไม่ให้เกิดการลักลอบค้าได้ ปรากฏจากการถูกลอกในเรื่องของคุณภาพปลา เพราะไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของปลาอะโรวาน่าได้” (นทยา เลียงสกุล, สัมภาษณ์)

ผลเสียของอนุสัญญาไซเตส

1. จำกัดการนำเข้า ต้องผ่านขั้นตอนที่ยุ่งยาก

2. ทำให้ราคาปลาสูงขึ้น เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการของฝั่งไมโครชิพ

“ผลกระทบของไซเตสทำให้ราคาปลาสูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนในการนำเข้าที่ต้องผ่านหลายขั้นตอน เช่น การฝังไมโครชิพ” (กังวาล ชัยศรี, สัมภาษณ์)

อนุสัญญาไซเตสส่งผลกระทบทั้งผลดีและผลเสีย จากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการไม่มีความกังวลในเรื่องนี้ เพราะต่างให้ความเห็นว่าจำนวนปลาในธรรมชาติไม่มีทางเพิ่มขึ้นจนกระทั่งถูกถอนจากบัญชีไซเตสได้เลย เนื่องจากฟาร์มที่เพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าในแต่ละประเทศ นำปลาที่เพาะพันธุ์ได้ปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ ปรากฏว่าไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เพราะการเลี้ยงปลาในบ่อเพาะพันธุ์ถูกควบคุมด้วยตัวแปรที่ต่างกัน ซึ่งสังเกตได้จากการกินอาหาร ปลาอะโรวาน่าในบ่อเลี้ยงไม่สามารถล่าสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติมาเป็นอาหารได้อีกทั้งการปรับสภาพในแหล่งน้ำที่แตกต่างกันด้วย

“ผมคิดว่าปลาอะโรวาน่าไม่มีทางจะถูกถอนจากไรเลสได้ เนื่องจากการเพาะพันธุ์ปลาคืนสู่ธรรมชาติ มีเรื่องความแตกต่างของความอยู่รอดในพื้นที่ที่ต่างกัน ซึ่งถูกควบคุมด้วยศัตรูธรรมชาติ ดังนั้นปลาที่ได้จากฟาร์ม ไม่น่าอยู่ในธรรมชาติได้เหมือนปลาอะโรวาน่าทั่วไป” (ชิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์, 2548)

“ในเรื่องการถูกถอนจากบัญชีไรเลส ผมว่าไม่มีทางเป็นไปได้ ถ้ามีวันนั้นคงอีกหลายสิบปี” (ไพโรจน์ อิมสมบัติ, สัมภาษณ์)

นอกจากการอนุรักษ์ด้วยอนุสัญญาไรเลสแล้ว กรมประมงของประเทศไทยได้ช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่า ดังนี้

ชิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์ (2548) ได้กล่าวว่า “ทางกรมประมงได้มีการส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชน เป็นลักษณะให้ความรู้ผู้ค้าประชุมกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ซึ่งเข้าไปส่งเสริมทั้งข้าราชการ ผู้ค้า ผู้เลี้ยง ประชาชนที่สนใจ เพื่อนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อไป”

ประพันธ์ ลิปิยะคุณ (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “ในส่วนของไรเลส ผมจะสนับสนุนทางด้านผู้นำเข้าให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งผมให้ความไว้วางใจในร้านที่มีความถูกต้องมากที่สุด เพราะจะส่งผลต่อการนำเข้าในครั้งต่อไป”

จากการสัมภาษณ์พบว่า การอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่าโดยอนุสัญญาไรเลสส่งผลกระทบต่อทั้งผลดีและผลเสีย คือ ผลดี ได้แก่ ทำให้จำนวนปลาอะโรวาน่าตามแหล่งน้ำธรรมชาติคงไว้ และมีจำนวนมากขึ้นในแต่ละปี ลดการลักลอบนำเข้า และเป็นเครื่องหมายชี้วัดความถูกต้องของการค้า ผลเสีย ได้แก่ จำกัดการนำเข้า ต้องผ่านขั้นตอนที่ยุ่งยาก และทำให้ราคาปลาสูงขึ้น เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการของฝั่งไมโครชิพ นอกจากนี้กรมประมงได้ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่า โดยมีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชน ผู้ประกอบการค้าอะโรวาน่า และสนับสนุนให้มีการนำเข้าอย่างถูกกฎหมาย เพื่อเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มจำนวนประชากรอะโรวาน่าให้มากขึ้น

5. แนวโน้มทางการตลาด

ปลาอะโรวน่าจัดเป็นปลาตู้สวยงามที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ความแตกต่างและความแปลกใหม่ของเทคนิคการเพาะเลี้ยงในแต่ละฟาร์ม ทำให้เกิดปลาอะโรวน่าที่มีสีสันสวยงาม และเป็นที่ต้องการของตลาดทั่วโลกมากขึ้น ถึงแม้ว่าการนำเข้าที่ต้องผ่านขั้นตอนที่ยุ่งยากนัก อาทิ ฟาร์มปลาต้องถูกต้องตามไซเตส การฝังไมโครชิพ การตรวจสอบจากด่านต่างๆ เป็นต้น ซึ่งรวมเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมากในการนำเข้าทั้งสิ้น ส่งผลโดยตรงต่อราคาปลา แต่ยังไม่สามารถทำให้ปลาอะโรวน่าลดการครองตลาดได้เลย และคาดว่าปริมาณความต้องการของตลาดยังคงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต เป็นผลจากปัจจัยดังที่กล่าวมาข้างต้น คือ ด้านกระแสนิยม ด้านราคา เป็นต้น รวมทั้งความเชื่อที่ส่งผลต่อด้านจิตใจ และคงเป็นเรื่องยากที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อนั้น

“ในปัจจุบันปลาตู้ที่ครองตลาดได้มากที่สุด คือ ปลาอะโรวน่า ผมมองว่าในอนาคตปลาชนิดนี้จะสามารถครองตลาดได้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะท้องตลาดในประเทศไทยไม่มีปลาชนิดใดที่สวยงามเท่ากับปลาอะโรวน่าอีกแล้ว” (วีรชาติ นวลลง, สัมภาษณ์)

“ความโดดเด่นของเกล็ดปลาทำให้ผมมั่นใจว่า อีก 10 ปีหรือ 20 ปีข้างหน้า ปลาที่ได้รับความนิยมสูงสุดยังคงเป็นปลาอะโรวน่าแน่นอน” (ไพโรจน์ อิ่มสมบัติ, สัมภาษณ์)

“ผมว่ากระแสนิยม ทางความเชื่อเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะในประเทศไทยโดยเฉพาะกรุงเทพฯ มีชาวจีนอาศัยอยู่หลายแห่ง และความเชื่อที่ปลาอะโรวน่าเป็นปลามงคล ปลาเสริมบารมีมีมานานแล้ว ทำให้ผมคิดว่าคงจะไม่มีทางที่จะไปเปลี่ยนแปลงความคิดนี้ได้” (ชิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์, สัมภาษณ์)

“ปลาอะโรวน่าเป็นปลาตู้ที่มีมูลค่าการซื้อขายมากที่สุดในขณะนี้ จากยอดการนำเข้าในปี พ.ศ.2546 มูลค่า 50.1 ล้านบาท ทำให้ผมมองว่า ถ้าในปัจจุบันไม่มีปลาตู้ชนิดใดมีปริมาณยอดขายมากกว่าปลาอะโรวน่า แนวโน้มในอนาคตปลาอะโรวน่าต้องได้รับความนิยมเช่นนี้เรื่อยไป และคงมีมูลค่าการซื้อขายมากขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถครองตลาดปลาตู้สวยงามได้” (ประพันธ์ ธิปไตยคุณ, สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดปลาอะโรวาน่ามองว่า ในอนาคตปลาที่ได้รับค่านิยมมากที่สุด ต้องเป็นปลาอะโรวาน่าแน่นอน เพราะในปัจจุบันปลาชนิดนี้สามารถครองตลาดได้มากที่สุด ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยทางด้านกระแสนิยม ในเรื่องความเชื่อว่าเป็นปลามงคลและในด้านราคาเป็นปลาช่วยเสริมบารมี และมูลค่าการซื้อขายในตลาด และในขณะนี้ไม่มีปลาตู้ชนิดใดที่สวยงามเทียบเท่าปลาอะโรวาน่าได้เลย จากการสังเกตผู้เลี้ยงปลาสวยงามทั่วไป ปลาตู้ที่นิยมเลี้ยงมากที่สุด คือ ปลาอะโรวาน่า

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบตลาดปลาอะโรวาน่า ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาเปรียบเทียบกับการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 พบว่ามีข้อแตกต่าง ดังนี้

ทางด้านความต้องการของตลาดปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานครพบว่า ไม่สอดคล้องตามรายงานของเฉลิมวงศ์ เจริญสุข (2530) และผกา อุทัยรัตน์ (2548) ในหัวข้อสายพันธุ์ปลาอะโรวาน่าที่ได้รับความนิยม เนื่องจากปลาอะโรวาน่าที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองมาเลย์ และอะโรวาน่าทองอินโด ตามลำดับ แต่ตามรายงานได้กล่าวไว้ว่า ปลาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ อะโรวาน่าทองมาเลย์ อะโรวาน่าแดง อะโรวาน่าทองอินโด อะโรวาน่าเงิน อะโรวาน่าดำ และอะราไพม่า ตามลำดับ

ทางด้านกระแสนิยมของปลาอะโรวาน่าขึ้นอยู่กับเหตุผล 3 ประการ ได้แก่ ปลามงคลตามความเชื่อของชาวจีน ทำให้ประกอบกิจการรุ่งเรือง มีหน้าที่การงานที่ยิ่งใหญ่ และประสบความสำเร็จในทุกด้าน ปลาช่วยเสริมบารมี เนื่องจากปลาอะโรวาน่ามีราคาที่สูง บุคคลใดที่สามารถเลี้ยงปลาชนิดนี้ ถือว่าเป็นเครื่องพิสูจน์ฐานะของผู้เลี้ยง และความสวยงามของตัวปลา สีสันของเกล็ดปลาอะโรวาน่าเป็นจุดเด่นของปลาชนิดนี้ ทำให้ผู้ที่พบเห็นหลงเสน่ห์ในความสวยงามของตัวปลา โดยสอดคล้องตามรายงานของเฉลิมวงศ์ เจริญสุข (2546) เพียง 3 ประการเท่านั้น เนื่องจากตามรายงานได้กล่าวไว้เพิ่มเติมอีก 5 ประการ ได้แก่ ปลาดีกดำบรรพ์ ทำให้มีคุณค่าสำหรับนักเลี้ยงปลาที่สะสมของโบราณ ปลาที่กฎหมายให้การคุ้มครอง เพราะเป็นปลาที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ ปลาที่เลี้ยงง่าย โตไว เพราะเป็นปลาที่มีอัตราในการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว ปลาที่มีนิสัยการกินที่ดุเดือด และปลาแสนรู้

ทางด้านวิถีตลาดของปลาอะโรวาน่า ไม่สอดคล้องตามรายงานของมิ่งสรรพ ชาวสะเอาด (2544) เนื่องจากวิถีตลาดของปลาอะโรวาน่า แตกต่างจากปลาสวยงามทั่วไป เพราะการนำเข้า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้นำเข้าปลามาค้าเอง แต่มีบางรายที่มีการรับซื้อจากบริษัทนำเข้า แล้วจำหน่ายไปยังผู้เลี้ยงปลาสวยงาม และผู้เลี้ยงปลาสวยงามขายกลับไปยังร้านค้าขายปลีกด้วยโดยไม่ผ่านเกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรรายใหญ่ แต่ตามรายงานได้กล่าวว่า วิถีการตลาดของปลาสวยงามทั่วไป ต้องผ่านเกษตรกรรายย่อย เกษตรกรรายใหญ่ พ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายปลีก ผู้เลี้ยงปลาสวยงาม ตามลำดับ

ทางการค้าปลาอะโรวาน่าภายในประเทศ สอดคล้องตามรายงานของสุนันทา จันทร์กลม (2545) เพียงแค่หัวข้อเดียว คือ ตลาดค้าปลีก อยู่กระจายทั่วไปในบริเวณเขตจตุจักร โดยเปิดจำหน่ายทุกวัน ยกเว้นวันหยุดสัปดาห์ ตั้งแต่เวลา 8.00 -19.00 น. สำหรับตลาดค้าส่ง มีแหล่งค้าส่งรายใหญ่ที่สุด คือ GRAND Aquarium ซึ่งเป็นบริษัทนำเข้ารายเดียวในประเทศไทย โดยไม่ได้อยู่ภายในบริเวณเขตจตุจักรเช่นเดียวกับการค้าปลีก ตามรายงานดังกล่าว

ทางด้านวิธีการซื้อขาย สอดคล้องตามรายงานของจำเนียร พลสวัสดิ์ (2544) คือ โดยส่วนใหญ่ผู้ซื้อเป็นผู้มาเลือกปลาด้วยตนเอง ซึ่งพิจารณาจาก รูปร่าง สีสีนที่ตนพอใจ และราคาเป็นสำคัญ โดยในการชำระเงิน มีทั้งการชำระด้วยเงินสดและการให้เครดิตแก่ผู้ซื้อด้วย

ทางด้านขั้นตอนการนำเข้า สอดคล้องตามรายงานการนำเข้าและส่งออกปลาสวยงาม (2548) ในหัวข้อธุรกิจการนำเข้า โดยต้องขอใบรับรองการตรวจโรคปลา และปฏิบัติตามขั้นตอนการนำเข้า แต่จากการสัมภาษณ์มีเรื่องของการฝังไมโครชิพในตัวปลา เพื่อใช้ในการตรวจสอบแหล่งเพาะพันธุ์ของปลาตัวนั้น ซึ่งต้องเป็นปลาในรุ่น F2 และการดำเนินการขอใบอนุญาตนำเข้าปลาอะโรวาน่า ประกอบด้วย ใบสป.11 สป.13 และสป.15 เพิ่มเข้ามาด้วย

ทางด้านผลของอนุสัญญาไซเตส ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการเพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่าแต่อย่างใด เนื่องจากว่าเหตุผลหลักที่ประเทศไทยไม่เพาะเลี้ยงปลาอะโรวาน่า คือ ต้องมีพ่อแม่พันธุ์ปลาจำนวนมาก และใช้ต้นทุนสูง ไม่สอดคล้องกับข้อมูลของรายงานอนุสัญญาไซเตส(2548) ที่ได้กล่าวว่า ผลของอนุสัญญาไซเตสส่งผลกระทบต่อการจัดเพาะเลี้ยงในประเทศไทย ทำให้ไม่สามารถนำพ่อแม่พันธุ์มาเพาะเลี้ยงได้

ทางด้านแนวโน้มทางการตลาด สอดคล้องตามรายงานของมิ่งสรรพ ชาวสะอาด (2544) พบว่า อะโรวาน่าได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นผลจากปัจจัยทางด้านกระแสนิยม ในเรื่องของความเชื่อว่าปลาอะโรวาน่าเป็นปลามงคล และด้านราคาเป็นปลาที่เสริมบารมี จากการสัมภาษณ์ มีเรื่องของมูลค่าการซื้อขายปลาอะโรวาน่าที่มีมูลค่าการซื้อขายมากที่สุดในปลาตู้สวยงามทั้งหมด เพิ่มเข้ามาด้วย ทำให้คาดว่าในอนาคตปลาอะโรวาน่าจะสามารถครองตลาดปลาตู้ได้เช่นเดิม

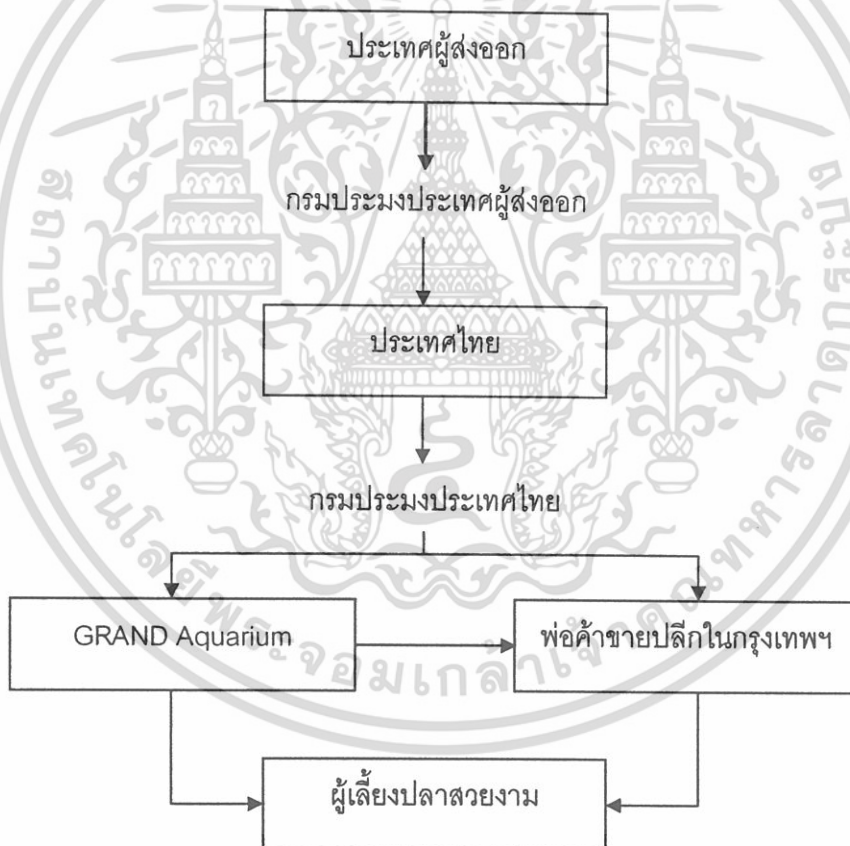
บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

สรุปผลการวิจัย

ระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาของผู้วิจัยในเรื่องระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร พบว่า ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวาน่าที่ได้ทำการค้าในเขตกรุงเทพมหานครมาจากการนำเข้าทั้งหมด โดยผู้ประกอบการร้านค้าปลาอะโรวาน่าส่วนใหญ่เป็นผู้นำเข้ามาเองเพื่อทำการค้าโดยตรง และมีผู้ประกอบการบางรายที่รับซื้อมาจากบริษัทนำเข้า ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นภาพรวมของระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานครได้ ดังนี้

ภาพที่ 26 แสดงระบบการตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคในระบบตลาดปลาอะโรวาน่า

1. ด้านการประกอบธุรกิจปลาอะโรวาน่าสำหรับผู้ลงทุนรายใหม่ ควรศึกษาสู่ทางในการทำธุรกิจเป็นอย่างดี เนื่องจากคู่แข่งทางการตลาดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องของปลาอะโรวาน่าในทุกด้าน เพราะเกิดจากความผูกพันและชื่นชอบเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้เป็นข้อได้เปรียบส่วนหนึ่งในการประกอบธุรกิจนี้

2. ด้านความต้องการปลาอะโรวาน่า กลุ่มลูกค้าโดยทั่วไปจะเลือกซื้อปลาตามกระแสนิยมเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ร้านค้าปลาอะโรวาน่าที่จำหน่ายปลาสายพันธุ์ที่แตกต่างจากร้านอื่นๆ ไม่สามารถสร้างกำไรเข้าธุรกิจได้ และเกิดการขาดทุนในที่สุด

3. ด้านการเพาะเลี้ยง ประเทศไทยไม่สามารถเพาะพันธุ์ปลาอะโรวาน่าได้ เนื่องจากไม่มีนักลงทุนเข้ามาทำธุรกิจทางด้านนี้ เพราะเกิดจากความเข้าใจของผู้เลี้ยงปลาสวยงามว่า ปลาอะโรวาน่าที่เพาะพันธุ์ได้ในประเทศไทยมีคุณภาพไม่เทียบเท่าปลาที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ จึงทำให้มีการนำเข้าปลาอะโรวาน่ามาตลอดเป็นเวลาหลายสิบปี

4. ด้านการนำเข้าปลาอะโรวาน่า ประเทศไทยไม่มีข้อกำหนดในการตรวจรหัสไมโครชิพที่แน่นอน ทำการสุ่มตัวปลาเพียงบางตัวเท่านั้น ทำให้มีการลักลอบนำเข้าปลาอะโรวาน่าอย่างถูกกฎหมาย (ปลาที่ไม่ได้รับการฝังไมโครชิพแต่สามารถนำเข้ามาในประเทศได้ ตามขั้นตอนของการนำเข้าอย่างถูกต้อง) อีกทั้งการฝังไมโครชิพจากฟาร์มผู้ส่งออก ไม่สามารถทราบได้อย่างชัดเจนว่าปลาที่ได้รับการฝังไมโครชิพนั้น เป็นปลาที่ได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติแล้วนำไปรวมกับปลาที่เกิดจากการเพาะหรือไม่ เพราะรหัสไมโครชิพเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการเป็นปลาอะโรวาน่าที่เกิดจากการเพาะพันธุ์ในรุ่น F2 ดังนั้นถ้าฟาร์มนำไปรวมกันจึงหมายความว่าปลาทั้งหมดเป็นปลาที่สามารถทำการค้าได้ ซึ่งเป็นทำการผิดต่อกฎหมายของไซเตส

5. ด้านการตลาดระหว่างประเทศ ประเทศไทยได้เสียดุลการค้าให้กับต่างประเทศเป็นอย่างมากในการนำเข้า การไม่สามารถเพาะพันธุ์อะโรวาน่าได้เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการครองตลาดต่างประเทศทำให้ประเทศไทยล้าหลังในด้านนี้มาก

6. ด้านการอนุรักษ์ปลาอะโรวาน่าตามบัญชีไซเตส จะไม่สามารถเพิ่มจำนวนประชากรปลาอะโรวาน่าในธรรมชาติได้ เนื่องจากปลาอะโรวาน่าที่เกิดจากการเพาะพันธุ์ในบ่อเลี้ยงไม่สามารถดำรงอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาติ เพราะถูกควบคุมด้วยปัจจัยที่แตกต่างกัน จึงเป็นผลให้ปลาอะโรวาน่ายังคงเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่ขึ้นอยู่ในบัญชีไซเตสเรื่อยไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการทำการค้าปลาอะโรวาน่าควรมีความซื่อสัตย์ในการดำเนินธุรกิจ ทั้งในด้านของฟาร์มผู้ส่งออก ต้องรักษากฎหมายภายในประเทศและกฎหมายของไซเตสด้วย ด้านของบริษัทนำเข้าและผู้ประกอบการร้านค้าต้องมีความซื่อตรงต่อผู้ซื้อ โดยขายปลาที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม เพราะตลาดในบริเวณเขตจตุจักรนอกจากมีชาวไทยแล้วยังมีชาวต่างชาติมาใช้บริการด้วย ดังนั้นจะส่งผลกระทบต่อการค้าในระยะยาวและส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของประเทศชาติด้วย ในด้านการเพาะพันธุ์อยากให้หน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ทั้งด้านของพ่อแม่พันธุ์ปลา พื้นที่ของฟาร์ม และความรู้ เทคนิควิธีการเพื่อทำการศึกษาและใช้วิธีการเพาะที่ถูกต้อง เพื่อลดการนำเข้าในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการดำเนินผลการวิจัย

จากการดำเนินผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านค้าและบริษัทนำเข้า ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะข้อมูลส่วนใหญ่เป็นความลับของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละราย ซึ่งมีผลต่อการค้าปลาอะโรวาน่าเป็นอย่างมาก อีกทั้งราคาของปลาเป็นผลต่อการพิจารณาให้ข้อมูลของแต่ละราย เนื่องจากการทำการศึกษเป็นการเปิดกว้างให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้ข้อมูลเฉพาะของผู้ประกอบการ ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงให้ข้อมูลไปในแนวทางที่ไม่ตรงกับคำถาม เป็นผลให้การนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ต้องพิจารณาจากผู้ประกอบการรายอื่นๆด้วย ซึ่งแตกต่างจากการสัมภาษณ์หน่วยงานรัฐ การให้ข้อมูลเป็นไปด้วยความเต็มใจ ละเอียด และสมบูรณ์ครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

- “การนำเข้าและส่งออกปลาสวยงาม” 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.nicaonline.com/176.html>. [2548, มิถุนายน 4].
- กังวาล ชัยศรี. ผู้บริหาร น้องปอนด์ Arowana. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2548.
- คชาชาญ เกศแก้ว. ผู้บริหาร ร้านตะพัด. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2548.
- จักรพงษ์ บุญโรจน์. 2538. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องปลาสวยงาม. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- จำเนียร พลสวัสดิ์. 2544. คู่มือ เลี้ยงปลาตู้ไว้ดูเล่น. กรุงเทพมหานคร : เพอร์เฟกต์ พรินท์.
- เฉลิมวงศ์ เจริญสุข. 2546. ปลามังกร : ราชันย์แห่งปลาตู้เพื่อสิริมงคล. กรุงเทพมหานคร : เพชรกระรัต.
- _____. 2530. สายพันธุ์และการเพาะเลี้ยงปลามังกร. กรุงเทพมหานคร : นานาสาส์น.
- “ชนิดพันธุ์ปลาอะโรวานา” 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.ninekaow.com/fishes>. [2548, มิถุนายน 4].
- ชิตศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์. ผู้อำนวยการส่วนตรวจสัตว์น้ำ ทำอากาศยานกรุงเทพ. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2548.
- ตี๋ แซ่อึ้ง. ผู้บริหาร น้องพลอย. สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2548.
- ทวีเกียรติ พงศ์นพรัตน์. 2548. ผู้บริหาร Arowana RTG. สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2548.
- “ธุรกิจปลาสวยงาม” 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.ranchushop.com/Board/comment>. [2548, มิถุนายน 23].
- นทिया เลียงสกุล. 2548. ผู้บริหาร Arowana World. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2548.
- ปรีชา สุวรรณพินิจ. 2521. ชีววิทยา. นนทบุรี : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- “ปลาอะโรวาน่าอัฟริกา” 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.environnet.in.th/evdb/law/world/cites/cites>. [2548, มิถุนายน 14].
- ประพันธ์ ลีปายะคุณ. เจ้าหน้าที่ฝ่ายการค้าสัตว์น้ำตามอนุสัญญาการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำ. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2548.

- ผกาทิพย์ อุทัยรัตน์. 2538. การเลี้ยงปลาอะโรวาน่า. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- พงษ์ศรีบุญ พงษ์ภาสไพศาล. ผู้บริหาร Panda Arowana. สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2548.
- ไพโรจน์ อิมสมบัติ. ผู้บริหาร ร้าน M-fish. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2548.
- มิ่งสรรพ์ ชาวสะอาด. 2544. "การตลาดปลาสวยงามในประเทศไทย". เทคโนโลยีชาวบ้าน. 14 (104) : 29.
- วีรชาติ นวลยง. ผู้บริหาร Top Arowana Shop. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2548.
- ศุภชัย นิลวานิช. 2544. **ครบเครื่องธุรกิจปลาสวยงาม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน. "ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสุราษฎร์ธานี". 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.fisheries.go.th/if-surathani/arowana>. [2548, กรกฎาคม 10].
- สถาบันพัฒนาปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ. 2540. **การทำธุรกิจประมง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- สิทธิธรรม เรืองจรุงพงศ์. ผู้บริหาร Grand Aquarium. สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2548.
- สุนันทา จันทร์กลม. 2545. การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของผู้ค้าปลีกปลาสวยงาม. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- "อนุสัญญาไซเตส" 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.doa.go.th/learning/jan-fer_46/cites.html [2548, กรกฎาคม 10].

ภาคผนวก

ตารางที่ 3 ระยะเวลาในการดำเนินการขั้นต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินการ	ส.ค.	ก.ช.	ต.ค.	พ.ช.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
1. การวางแผน							
2. การเตรียมโครงร่างและสอบ โครงร่างปัญหาพิเศษ							
3. เก็บรวบรวมข้อมูล							
4. วิเคราะห์ สรุปผล							
5. สอบป้องกันปัญหาพิเศษและ จัดทำรูปเล่ม							

งบประมาณที่ใช้ในงานวิจัย

1. ค่าเอกสาร	1,500	บาท
2. ค่ายานพาหนะ	1,000	บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์	500	บาท
4. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	500	บาท
รวม	3,500	บาท

แบบคำถาม
เรื่อง
การศึกษาระบบตลาดของปลาอะโรวาน่าในกรุงเทพมหานคร

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลส่วนตัว

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

1.1.3 การศึกษา

1.1.4 อาชีพหลัก อาชีพรอง

1.1.4.1 ระยะเวลาการทำงาน

1.1.4.2 รายได้

1.1.5 ความสนใจ

1.1.5.1 ความเป็นมาก่อนเริ่มทำกิจการ

1.1.5.2 ทำไมถึงทำกิจการ

1.1.5.3 หลังจากทำกิจการ

1.2 ข้อมูลปลา

2.1 ชนิดพันธุ์ที่นิยม

2.2 ราคา

2.2.1 ราคาซื้อ ราคาขาย

2.2.2 การกำหนดราคา

2.2.3 ผลกำไร

2.2.4 แนวโน้มในอนาคต

2.3 การเพาะเลี้ยง

2.3.1 ปัญหาและอุปสรรค

2.4 สาเหตุที่ลดจำนวน

2.4.1 วิธีแก้ไข

2.4.2 ข้อเสนอแนะ

2. ระบบตลาด

2.1 บทบาท

2.1.1 หน้าที่การทำงาน

2.1.2 ขั้นตอนการทำงาน

2.1.2.1 การติดต่อประสานงาน

2.1.2.2 ระยะเวลาดำเนินงาน

2.2 การนำเข้า

2.2.1 ปริมาณปลา(ต่อเดือน/ต่อปี)

2.2.2 วิธีการขนส่ง

2.2.3 สาเหตุที่ต้องนำเข้า

2.2.3.1 วิธีแก้ไข

2.2.3.2 เสนอแนะ

2.2.4 ปัญหาและอุปสรรค

2.2.5 แนวทางการลดวิธีนำเข้า

2.2.6 ผลกระทบ

2.2.7 ความคิดเห็น

2.3 การครองตลาด

2.3.1 การแข่งขันกับปลาสวยงามชนิดอื่นๆ

2.3.1.1 ช่วงเวลา

2.3.2 อนุสัญญาไซเตส

2.3.2.1 ส่งผลอย่างไร

2.3.2.2 การอนุรักษ์

รายชื่อผู้สัมภาษณ์

ตารางที่ 4 ผู้ประกอบการธุรกิจปลาอะโรวาน่า

รายชื่อ	ร้าน	ที่อยู่
1. กังวาล ชัยศรี	น้องปอนด์ Arowana	โซน C ซอย 1 ตลาดชั้นเดีย
2. คชาชาญ เกศแก้ว	ร้านตะพัด	โซน C ตลาดชั้นเดีย
3. ตี๋ แซ่ฉิ่ง	น้องพลอย	โซน D ซอย 8 ตลาดจตุจักรปลาซ่า
4. ทวีเกียรติ พงศ์นพรัตน์	Arowana RTG.	โซน C หน้าซอย1 ตลาดชั้นเดีย
5. นทียา เลี้ยงสกุล	Arowana World	3/8 ม.บ้านแก้ววิลล่า 1 ถ.ลาดพร้าว- วังหิน แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
6. พงษ์ศรัณู พงษ์ภาสไพศาล	PANDA Arowana	808/521 , 528 ถ.ย่านพหลโยธิน
7. ไพโรจน์ อิ่มสมบัติ	ร้าน M-fish	4/38 ตลาดชั้นเดีย
8. วีระชาติ นวลยง	TOP Arowana Shop	B660 ตลาดชั้นเดีย
9. สิทธิธรรม เรืองจรุงพงศ์	GRAND Aquarium	6 พัฒนาการ56 ประเวศ สวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250

ตารางที่ 5 หน่วยงานรัฐ

รายชื่อ	ตำแหน่ง
1. ชิดศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์	ผู้อำนวยการด้านตรวจสัตว์น้ำ ทำอากาศยานกรุงเทพฯ
2. ประพันธ์ ลีปายะคุณ	ผู้อำนวยการหน่วยงานไซเตส